

Oslo, 31. mai 2021

Dette brevet sendes på vegne av Buskerud Botanisk forening, Buskerud KFUK-KFUM Speidere, Buskerud orienteringskrets, Bærum Elveforum, Den Norske Turistforening (DNT) Drammen og Omegn, DNT Indre Østfold, DNT Nedre Glomma, DNT Odal, DNT Oslo og omegn, DNT Ringerike, DNT Vansjø, Drammen klatreklubb, Gudbrandsdals sportsfiskeforening (GSFF), Hedmark krets av Norges speiderforbund, Kongsberg og Omegns Turistforening, Naturvernforbundet i Hedmark, Naturvernforbundet i Buskerud, Naturvernforbundet i Østfold, Naturvernforbundet i Oppland, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) Akershus, NJFF Hedmark, NJFF Oppland, NJFF Buskerud, NJFF Østfold, Norsk Ornitologisk Forening (NOF), avd. Buskerud, NOF, avd. Hedmark, NOF, avd. Oppland, NOF, avd. Oslo og Akershus, NOF, avd. Østfold, NOTS Drammen og Omegn, Oslofjordens Friluftsråd, Skogselskapet i Buskerud og Telemark, Tistedalen Friluftslag og Østfold Botaniske Forening.

Uttalelse til Regional vannforvaltningsplan for Innlandet og Viken vannregion

Forum for natur og friluftsliv i henholdsvis Akershus, Buskerud, Innlandet, Oslo og Østfold har følgende overordnede merknader til regional vannforvaltningsplan, med tiltaksprogram og handlingsprogram, i vannregion Innlandet og Viken:

- God økologisk tilstand i våre vassdrag er viktig for våre natur- og friluftslivsorganisasjoner. Vi ønsker at fastsatte miljømål for alle vannforekomster nås innen den frist som er angitt i planene.
- Vannforvaltningsplanene gir etter vårt syn en god oversikt over miljøtilstanden på et regionalt nivå. Databasen Vann-Nett gir oversikt og verdifull informasjon om tilstand og planlagte tiltak på et lokalt nivå. At fastsatte miljømål for hvert enkelt vassdrag kun ligger i databasen Vann-Nett gjør imidlertid at dette blir svært vanskelig tilgjengelig for allmennheten og folk i våre frivillige organisasjoner. Verken Vannportalen eller Vann-Nett fungerer for allmennheten, men er etter vår oppfatning et verktøy laget for forvaltningen – vannregionmyndighetene, sektormyndighetene, kommunene og vannområdene. Dette skaper utfordringer for en god kobling mellom lokalt engasjement i våre vassdrag, og den tungt byråkratiske forvaltningen etter vannforskriften.

- Interessegrupper og allmennheten trenger enkel og oversiktlig informasjon om sin rolle i vannforvaltningsarbeidet og hvordan de kan bidra. I stedet for å forsøke involvering på regionalt nivå er vår anbefaling at lokal vannområdekoordinator må bære et stort ansvar for å koble verdifull informasjon og engasjement fra frivillige natur- og friluftsansjoner, og tilpasse denne kunnskapen til vannforvaltningens tekniske arbeid og omvendt. Kontaktinformasjon til vannområdekoordinatorer må derfor være lett tilgjengelig.
- For å nå miljømålene er økt politisk vilje avgjørende (nasjonalt, regionalt og lokalt). Den politiske viljen må følges opp i handling med tydeligere politiske føringer, økonomiske bevilgninger samt juridiske virkemidler for sektormyndighetene der dette må til.

Eksempler:

- Vannkoordinatorer lokalt i 100 % stillinger for å lede vannforvaltningsarbeidet er nødvendig og må prioriteres økonomisk med øremerkede statlige bevilgninger.
- Tilskuddsordningene til miljøtiltak i jordbruket, særlig gjennom regionalt miljøprogram (RMP), må styrkes betydelig slik at det blir lønnsomt for bøndene å gjøre nødvendige tiltak som kan hindre avrenning til vassdrag.
- Sterkere juridiske virkemidler i jordbruket må til, med revisjon av forskrift om gjødselvarer og forskrift om produksjonstilskudd. Bedre kontroll av gjødselvarer og økt minstebredde for vegetasjonssoner mot vassdrag i jordbruksområder er viktig for å nå miljømålene.
- Styrkede juridiske virkemidler i jordbruket må følges opp med tilstrekkelige administrative ressurser på landbrukskontorene for å kunne etterprøve at forskrifter følges.
- Vannressurslovens § 11 om minimum kantsoner langs alle vassdrag med helårs vannføring må følges opp bedre. Dette er bestemmelser som må inn i kommunenes egne arealplaner og følges opp av NVE.
- I Forskrift om bærekraftig skogbruk må formuleringen om «... *kantsona sin økologiske funksjon takast vare på*» defineres og tilpasses behovene som følger av vannforskriften.
- NVE må få tydelige politiske føringer og tilstrekkelige økonomiske ressurser for å få fortgang i revisjon av konsesjonsvilkår og innkalling av gamle kraftverk til konsesjonsbehandling for å nå miljømålene i regulerte vassdrag.
- Der opprusting og utvidelse av eksisterende vannkraftverk er aktuelt må NVE se vassdragene i sammenheng, samkjøre konsesjons- og revisjonsprosesser, og politikere og forvaltning må ta en tydelig demokratisk styring for å realisere vinn-vinn-potensialet for kraftproduksjon og naturmiljø.
- Grunneiere eller frivillige organisasjoner bør ikke på eget initiativ og med betydelig økonomisk og juridisk risiko måtte ta ansvaret for å rydde opp i eldre fysiske inngrep (dammer e.l.), eller foreta større vassdragsrestaureringsprosjekter. Hele virkemiddelapparatet på denne tematikken må endres, der hovedansvaret som ansvarlig sektormyndighet for tiltaksoppfølgingen plasseres hos NVE og der det gis politiske føringer om å prioritere dette.
- Staten bør vurdere en økonomisk støtteordning til store avløpsinvesteringer i kommunene som er direkte utløst av vannforskriften (eks. flytte utslipp til mindre sårbar resipient) slik at kommuner ikke blir påført store utgifter som går langt utover ordinært vedlikehold og utvidelse av avløpssystemene.

- Der klimautfordringene medfører flere episoder med styrtregn og flom må kommunene som primær planmyndighet bevisstgjøres sitt ansvar for å gi elvene rom, og forhindre ny bygging eller tekniske inngrep inntil vassdrag. Kommunene må også sikre god overflatehåndtering, og renseanlegg med tilstrekkelig kapasitet og moderne renseteknologi.
- Det er behov for betydelige og forutsigbare statlige bidrag til blant annet kartlegging av gamle deponier eller miljøgiftutfordringer der det er utfordrende å pålegge privatperson eller grunneier slike undersøkelser.

Vi ønsker oss en vannregionmyndighet som nettopp er vannregionmyndighet, i betydningen vise myndighet. Politisk leder og politisk utvalg kan ta sin rolle, heve stemmen, sette vannforvaltningen på dagsorden i Innlandet, Oslo og Viken, og med tydelighet påpeke det som skal til for å nå de ambisiøse miljømålene. Der sektormyndigheter ikke følger opp sitt ansvar bør vannregionmyndigheten si fra ved å stå opp for målsettingene som følger de regionale vannforvaltningsplanene. For økt politisk gjennomslag er pedagogisk og folkelig formidling av vannforvaltningens viktighet essensielt, og i denne øvelsen må stammespråket legges bort. Samfunnsnyttene i et langsiktig perspektiv må heller ikke undervurderes, men framsnakkes.

Under følger en utdyping av noen temaer som er viktige for frivillige organisasjoner.

Informasjon om vannforvaltningen til alle

En stor del av befolkningen er interessert i å fiske, bade, padle eller nyte et rikt plante- og dyreliv i og langs et vassdrag. Veldig mange er også opptatt av at «deres» vassdrag blir ivaretatt for fremtiden. Det er derimot ikke like mange som vet hvordan vassdragene blir ivaretatt/hvordan de forvaltes og sist, men ikke minst, hvordan de selv kan bidra til denne forvaltningen.

Det finnes to portaler for vannforvaltning i dag – Vannportalen og Vann-Nett. FNF i henholdsvis Akershus, Buskerud, Innlandet, Oslo og Østfold er enige i at vannportalen.no gir noe innsikt i vannforvaltninga og at Vann-Nett gir informasjon om vann i Norge. Men på hvilket nivå? Vi er ikke enig i at Vann-Nett «sikrer tilgang på miljøinformasjon til interessegrupper og allmennheten» slik det står i høringsutkastet for vannforvaltningsplanen. Portalene er laget for forvaltningen. For å gjøre miljøinformasjon tilgjengelig for allmennheten, eller i hvert fall de spesielt interesserte i miljø- og friluftslivsorganisasjonene, foreslår vi at brukervennligheten i vann-nett.no og vannportalen.no ses over, både med tanke på kommunikasjon og selve brukergrensesnittet/funksjonaliteten til nettsidene. Portalene er ikke tilpasset brukere som ikke jobber med vannforvaltning på daglig basis eller folk flest. Vi mener det er **et betydelig forbedringspotensial når det gjelder informasjon og brukervennlighet for interessegrupper og allmennheten.**

Interessegrupper og allmennheten trenger enkel og oversiktlig informasjon om sin rolle i vannforvaltningen og hvordan de kan bidra. De trenger for eksempel informasjon om hvordan man kan melde inn forsøpling, forurensning eller andre påvirkninger i vassdrag og hvordan man melde inn bekymringsmeldinger eller annen nyttig informasjon om vassdragene. De trenger å vite hvilke kommuner og fylker som tilhører hvert vannområde og hvem som er kontaktperson der. Majoriteten trenger ikke å vite hvordan vann-nett fungerer. Det er for spesielt interesserte i interessegruppene.

Eksempler på forbedringspotensial i vannportalen.no og vann-nett.no:

- Det må være lett å finne en oversikt over vannområdene med kontaktperson, berørte kommuner og fylker i en og samme oversikt.
- Vannportalen må være oppdatert. Dette er dessverre ikke tilfelle i dag. For eksempel er det ingen info tilgjengelig om vannområde Drammenselva i vannportalen.no. Det mangler også mye informasjon på OM-delen til flere av vannområdene. Da vi etterspør informasjon på vannområdenes sider har vi fått svar som indikerer at også de synes vannportalen.no er tungvint å bruke.
- Det mangler tilknytning mellom vannportalen og flere eksterne sider for vannområdene. Det mangler tilknytning til flere av disse til vannportalen.no i dag, for eksempel:
 - Leira – Nitelva, <https://www.elveliv.no/>
 - Oslo, <https://www.oslo.kommune.no/slik-bygger-vi-oslo/vannomrade-oslo/#gref>
 - Morsa, <https://morsa.org/>
 - Indre Oslofjord, <https://indreoslofjord.no/>
 - Haldenvassdraget, <https://www.haldenvassdraget.org/>
- Det bør utvikles korte videoer om hvordan man skal bruke vann-nett rettet mot spesielt interesserte i interesseorganisasjonene.

Vi ber derfor om at de regionale vannforvaltningsplanene inkluderer utarbeidelse av et bedre informasjonsopplegg rettet mot frivilligheten og allmennheten, da dagens portaler ikke er tilrettelagt for disse, men kun for forvaltningen.

FNF bidrar gjerne med flere innspill til et slikt informasjonsopplegg.

Medvirkning

De regionale vannforvaltningsplanene ble lagt ut på høring 1. februar 2021. Noen av FNF sine organisasjoner i Viken ble ikke varslet om høringen, men måtte selv kontakte fylkeskommunen for å be dem om å bli satt på varslingsliste. I høringsbrevet fikk vi lenke til aktuelle dokumenter på vannportalen.no og viken.no. Vi fikk deretter tilsendt invitasjon til høringsmøter og webinarer i mars og april 2021.

Informasjonen vi mottok var god, og vi fikk god oversikt over de regionale vannforvaltningsplanene. Det har til tider vært mye informasjon, og vi har brukt tid på å skjønne hva vannregionmyndigheten ønsker innspill på. Vårt inntrykk er at informasjonen blir for omfattende og overordnet. Det framgår ikke hva som konkret skal gjøres. Det gjør det vanskelig for organisasjoner, foreninger og privatpersoner å sette seg inn i arbeidet og komme med uttalelser.

Det er viktig med formelle ordninger for å sikre medvirkning, enten det er fra frivillige eller andre viktige interesseorganisasjoner. Vi savner derfor dette i beskrivelsen i kapittel 2.2 "Organisering av arbeidet". Mye av grunnlaget for planarbeidet bygger på arbeid i vannområdeutvalgene og vannområdenes tema/faggrupper. Det står for så vidt helt sist i kapitlet at " Bidrag fra vannområdene etter lokalt arbeid, bidrag fra fylkeskommuner og Statsforvaltere i vannregionen, og innspill og bidrag fra sektormyndigheter og interessenter har vært vesentlig for utarbeidelse av vannforvaltningsplanen". Med tanke på hvor viktig dette er, og at det fungerer bra i mange av vannområdene i Innlandet og Viken, særlig i det tidligere "Vannregion Glomma", synes vi at dette bør beskrives bedre. Gjerne at organiseringen og arbeidsformene i vannområdene gis et eget skjematisk bilde under det som beskriver organiseringen i vannregionen.

Vi tror at en viktig suksessfaktor i Innlandet og Viken vannregion er at flere vannområder har en tydelig politisk representasjon. Dvs. at det, i tillegg til fagpersonell fra Statsforvalteren, sektormyndigheter og fylkenes/kommunenes administrasjon, også er politiske representanter fra fylkeskommunene i vannregionutvalget og at kommunenes ordførere stiller i vannområdenes styringsgrupper. Kommunenes rolle i vannforvaltningen er avgjørende, og det er viktig at den politiske ledelsen er involvert hele veien.

Erfaringen i de frivillige organisasjonene tilsier at dersom medvirkningen skal fungere, trengs det vannområdekoordinatører i alle vannområder, at alle vannområder har en formell lokal referansegruppe som holdes løpende orientert om arbeidet i vannområdeutvalget og at interesseorganisasjonene inviteres med i relevante temagrupper.

Så vidt vi kan se mangler også informasjon helt i "10 Vedlegg: Sammendrag av offentlige høringer og informasjonstiltak".

Hva vil Vannregionen at frivillige organisasjoner bidrar med?

FNF sine organisasjoner i Oslo, Viken og Innlandet representerer 62 ulike natur- og friluftslivsorganisasjoner. Til sammen utgjør de flere hundre tusen medlemskap med masse kunnskap om natur og friluftsliv. I medvirkningsprosessen må det komme tydeligere fram hvordan våre representanter og interesserte ressurspersoner kan bidra, og hva som ønskes av organisasjonene.

- Hva ønsker vannregionen innspill på?
- Hvordan kan man best engasjere de som sitter med lokalkunnskapen?
- Hvordan kan vi bidra og medvirke i arbeidet på de temaene og sakene som er viktige for oss? Hvordan legge til rette for at foreningene skal finne ut hvordan og når de kan medvirke for å bidra i arbeidet for sine interesser. Kan organisasjonene selv legge inn egen dokumentasjon og kunnskap på vann-nett.no?

Medvirkning må skje både på regionalt nivå og på kommunenivå. Deltakelse i referansegruppe og vannområdegrupper er den enkleste måten å involvere frivillige på. Ofte ser vi at engasjementet er størst helt ned på vannforekomstnivå, enten det er en sjøørretbekk eller områder for padling, bading og turgåing. Det er på dette nivået vi kan sikre den beste medvirkningen.

For å sikre dette mener vi at

- Målgruppe og ønsker for innspill må legges fram på en lettfattelig måte.
- Møter med de frivillige i de ulike vannområdene må avvikles om kvelden, slik at organisasjoner, foreninger og privatpersoner har mulighet til å delta.
- Vann-Nett må forklares trinnvis, og legges opp på en brukervennlig måte.
- Kontaktinformasjon til vannområdekoordinatorene må være lett tilgjengelige.

Det gjøres i dag en stor jobb i forvaltningen med å registrere vannmiljø. **Vi ønsker at det skal bli enklere også for "vanlige folk" å registrere inngrep som påvirker vannmiljøet.** Medlemmer i våre organisasjoner er ofte ute og oppdager fort nye inngrep/påvirkninger i tillegg til at mange sitter på mye kunnskap og kan se forandring over tid. Denne informasjonen bør de få mulighet til å registrere i en database, eksempelvis lignende Artsobservasjoner. En slik kunnskapsdugnad bidrar både med data til overvåkingen og kan være med på å øke engasjementet for vannforvaltning hos allmennheten. Data fra folkeforskning vil alltid måtte kvalitetssikres, men det er allikevel en veldig billig måte for forvaltningen å få inn mye mer data enn den noensinne ville kunne fremskaffe selv. Det finnes allerede gode løsninger man kan ta i bruk for å registrere tiltak/inngrep direkte i digitale

kart. Se for eksempel Kartverket¹ og Fiskeridirektoratet². Det bør stilles et minstekrav til dataene som registreres, som inkluderer **hva** som ble observert **hvor (sted og utstrekning)**, **dato** for observasjon og for eksempel **mengdestørrelse** (enkeltforekomst, hundretalls eksemplarer, tusenvis).

Eksempel på god medvirkning

I vannområde Glomma Sør for Øyeren har frivillige organisasjoner mulighet til å være representert enten via Forum for Natur og Friluftsliv eller egen organisasjon. Vi opplever kontakten med vannområdekoordinatoren som svært viktig for god informasjonsflyt og medvirkning. I faggruppe vannkvalitet og vassdragsbruk møter vi viktige aktører fra kommuner og andre sektormyndigheter. Det settes av en time på slutten av hvert møte, hvor brukerinteressene får velge tema, eller informere om våre aktiviteter. Møtene bidrar også til at vi utvider kontaktnettverket vårt med nøkkelpersoner hos for eksempel kommuner og Statsforvalteren. Tilgangen til informasjon blir betydelig bedre, og terskelen for å ta kontakt blir mindre. Vannområdet deler også ut midler hvert år (etter søknad) til aktivitet rettet mot barn og unge, for å øke kunnskapen om vann og vannforvaltning i området. Vi vil også nevne samarbeidet i Vannteam Øst (vannområdene Morsa, Glomma Sør og Haldenvassdraget) som et godt nettverk som bidrar til kunnskapsdeling og involvering.

Vannkraft

Påvirkning fra vannkraft er et viktig tema for flere av våre tilsluttede organisasjoner. Det er opplagt at dagens lave ambisjonsnivå for å bedre vannmiljøet i regulerte vassdrag, både de med konsesjon og de konsesjonsfrie, kommer av manglende ressurser. Statsforvalteren skriver i konsekvensutredningens del om Vannkraft og andre vassdragsinngrep at "*I en situasjon hvor ambisjonsnivået heves til å oppfylle alle vannforskriftens miljømål innen 2027 vil ikke dagens ressursituasjon være tilstrekkelig. Potensialet for å bruke eksisterende vilkår for å bedre forholdene for fisk er ikke fullt utnyttet på grunn av manglende ressurser.*" Dette er rett og slett sørgelig, og vi mener at det må bevilges mer ressurser til Statsforvalteren sånn at de kan utføre sitt ansvar med å følge opp eksisterende naturforvaltningsvilkår. I tillegg må Olje- og energidepartementet få på plass forskriften som skal sikre standard naturforvaltningsvilkår i alle konsesjoner og sørge for at NVE får ressurser til å kalle inn de konsesjonsfrie.

Vi foreslår at vannforvaltningsplanen tar inn et generelt forslag om innkalling av konsesjonsfrie, etter vannressurslovens § 66, samt innkalling etter § 28 i de tilfeller der det trengs for å nå vassdragets økologiske potensial.

Kommunal arealplanlegging

Det er bra at koblingen til arealplanlegging løftes fram og det er riktig, som det står i vedlegg 8 med "Retningslinjer om arealplanlegging etter plan- og bygningsloven og vannforskriften", i avsnittet om "Hvordan oppnår vi dette" at hensikten er å inkludere vann tidlig i kommunal planlegging, for å nå miljømålene og unngå forringelse av vannmiljøet. Kommunene spiller en helt sentral rolle i dette arbeidet og har mange av verktøyene som kreves for å unngå forringelse av vannmiljøet.

Vi mener derfor at avsnittet «Hvordan oppnår vi dette?» bør konkretiseres og rettes inn mot hva kommunene, gjennom å ta i bruk virkemidlene som ligger i arealplanleggingen, kan gjøre for å unngå

¹ [Rett i kartet, Kartverket](#)

² [Fritidsfiskeappen](#)

at kyst- og vassdragsnatur forringes. De generelle retningslinjene som følger, er for vage og fanger ikke opp mulighetene som kommunene har. Når det eksempelvis står «1.2 Elver og bekker skal som hovedregel ikke lukkes og skal bevares så nært opptil sin naturlige form som mulig.» kunne det stått at kommunene kan forby lukking av bekker gjennom et generelt forbud etter plan- og bygningsloven § 11-9 nr. 6. For punkt 5.1 «Grønndrag og kantsoner» ønsker vi at setningen endres til: «Kantvegetasjon langs vassdrag skal ...» og at det spesifiseres at kommunen kan legge inn bestemmelser for å sikre kantvegetasjonen. Selv om det lenkes til Miljødirektoratets veileder bør det også skrives inn i vannforvaltningsplanen at

1. kommunen har plikt til å vurdere byggegrense langs elvebredden hvis vassdraget har betydning for naturmiljø og friluftsliv
2. kommunen kan fastsette generelle planbestemmelser mot å lukke bekker
3. kommunen kan, hvis et område er avsatt til bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone eller LNF, fastsette bestemmelser om sikring av kantvegetasjon, forbud mot terrenginngrep, utfylling osv.

Kantvegetasjon

Det er veldig bra at kantvegetasjon nå omtales i vannforvaltningsplanen, da den er avgjørende for god økologisk tilstand og har stor betydning for den kjemiske tilstanden.

Vannressurslovens paragraf 11 om minimum kantsoner langs alle vassdrag med helårs vannføring må følges opp bedre, og det må settes langt strengere krav til at dette oppfylles. Vi mener at alle kommuner bør få inn bestemmelser for å sikre de viktige kantsonene i sine arealplaner (se innspill om kommunal arealplanlegging over). Det er også viktig at NVE som vassdragsmyndighet tar en mer aktiv rolle for at kantvegetasjon langs vassdrag ikke skal forringes, i hvert fall ikke uten konsekvenser.

Det finnes mange eksempler på at hensynet til kantvegetasjonen ikke er ivaretatt, som regel uten konsekvens for de ansvarlige. Erfaringen tilsier at både jord- og skogbruk trenger tydeligere retningslinjer for å ivareta kantvegetasjonen langs vassdrag. Som nevnt innledningsvis må formuleringen om «... *kantsona sin økologiske funksjon takast vare på*» i Forskrift om bærekraftig skogbruk defineres og tilpasses behovene som følger av vannforskriften.

Det må også defineres om kantsona gjelder fra senterlinje eller hvor på bredden den starter. Økonomiske tilskudd og trekk er nøkkelen for å kunne lykkes med dette, samt hyppige kontroller fra kommunens side. Under følger et eksempel til skrekk og advarsel fra Drammen kommune: **Før og etter** hogst. Dette er et klart brudd på vannressurslovens § 11.

Figur 1: Bilder fra Drammen kommune: før hogst til venstre, etter hogst til høyre.

Oslofjorden

Det er bra at vannforvaltningsplanene kobler til Regjeringens tiltaksplan *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv*³. Det er viktig å ansvarliggjøre Regjeringen på tiltaksplanen og at tiltakene innlemmes i vannforvaltningsplanene. **Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden** har naturlig nok mange sammenfallende tiltak som regional vannforvaltningsplan, og refererer til denne på mange steder. Her ligger også en erkjennelse av at innsatsen og tiltakene må intensiveres for at vi skal klare å forbedre vannmiljøet i Oslofjorden. Dette er et godt eksempel på hvordan alt henger sammen og at påvirkninger transporteres langt og påvirker vannkvaliteten i hele nedbørfeltet. Det som skjer av forsøpling, forurensning, forsuring og avrenning/overgjødning i vann og vassdrag, ender til slutt og sist opp i Oslofjorden. Vannforvaltningen må styrke og tydeliggjøre denne sammenhengen og koble kystvann og vann og vassdrag tett. **Vi ber om at eventuelt nye eller overlappende tiltak innlemmes i Regional vannforvaltningsplan for Innlandet og Viken.**

*Krafttak for kysttorsken*⁴ er Havforskningsinstituttets rapport om tilstanden i Oslofjorden. Tiltakene her må innlemmes i alle de regionale vannforvaltningsplanene med nedbørfelt som drenerer til Oslofjorden.

Se vedlegg 1 for Oslofjordens Friluftsråds innspill utover det som allerede er nevnt i den felles høringsuttalelsen.

³ [Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv, 2021](#)

⁴ [Krafttak for kysttorsken, 2021](#)

Kommentarer til tiltaksprogrammet

Under følger en kort redegjørelse om innspill vi har fått fra tilsluttede organisasjoner

Østfold

Mange av tiltakene gjøres i samarbeid med frivillige organisasjoner. Det er særlig jeger- og fiskerforeninger som er aktive. Norges Jeger- og Fiskerforbund Østfold har spilt inn ønsker om tiltak, i en lang liste med sjøørretbekker, som er meldt inn til vannområdekoordinatorene i distriktet. (Glomma Sør, Haldenvassdraget og Morsa. Se vedlegg 2) Det er også mange tiltak man kan søke om midler til.

Kalkingen er trappet ned det siste tiåret. Etter å ha kartlagt og elfisket mange innlandsbekker, ser man at den beste måten å gjøre tiltak på både i bekker og vann er å legge ut kalkgrus i alle bekkene. Vi mener det bør satses mer på denne typen restaurering, gjerne supplert med gytegrusutlegg og terskelbygging.

Store deler av myrområdene i Fjella er drenert med solide grøfter. Bare i Degernesfjella er det sprengt ut nye grøfter og vannstanden er senket i flere titalls myrer. Slik grøfting pågår fortsatt – finansiert av statlig tilskudd. Dette øker hastigheten på avrenningen ut av områdene, med tilhørende større flommer i vassdragene nedstrøms, og flere og mer alvorlige tørkeperioder i bekkene høyt i nedbørfeltet. Disse inngrepene påvirker også vannkvalitet og naturmangfold negativt.

Det kan derfor synes merkelig å lese om at det pågår flere prosjekter med restaurering av myrområder rundt om i landet, når man kan se at like store, eller større, områder tapes i fjella-områdene, med støtte fra Skogfond-midler. I praksis går vinninga bort i spinninga, eller mer sannsynlig: fortsatt tapes mer enn det som restaureres. Det er flott med Skogfond, men midlene må kun kunne brukes til positive miljøtiltak, slik som planting, ungsogpleie og veivedlikehold (nøytralt i ht. miljø).

Videre gis det også støtte til såkalt bekkerensk i landbruksområder, noe som i praksis sjeldent gir annet resultat enn raskere avrenning og større problemer for grunneierne lengre nedstrøms og også påvirker vannkvaliteten negativt. Støtte burde heller gis til forsterkning i erosjonsutsatte kanter, bygging av kulper og fordrøyningsbasseng, terskler og andre miljømessig positive tiltak.

Rakkestadelva og Hæra er blant de største bidrags-elveene til Glomma innenfor Glomma sør. Nedbørsfeltet er stort, så det er viktig med omfattende tiltaksgjennomføring «over alt» - det hjelper ikke å gjøre det stykkevis og delt. Landbruk er utfordring stort sett over alt- avløp i større grad i nedre del av elva. Fargen på elva vitner om at det kommer altfor mye partikler og dermed også næringsstoffer ut i elva.

- **Kommunalt avløp:** Sanering/ separering av kommunalt ledningsnett, feilsøking, håndtering av (forurenset) overvann, sørge for at kommunale renseanlegg renser i henhold til krav.
- **Spredd avløp:** Tilsyn og oppfølging av mindre private avløpsanlegg slik at disse fungerer som de skal. Installasjon, drift og vedlikehold er sentralt.
- **Landbruk:** Økt andel arealer i stubb, grasdekte vannveier og flomsone, vegetasjonssone langs vassdrag. Etablering av kantsoner der disse er mangelfulle. Erosjonsreducerende tiltak som for eksempel fordrøyningsdammer. Redusert gjødsling og fokus på riktig bruk av plantevernmidler. Restaureringstiltak er ofte aktuelt. Oppfølging av husdyrbruk og

gjødsekjellere er viktig, samt oppfølging av fjørfebesetninger og rutiner for håndtering av vaskevann når husene rengjøres.

Akershus

De lokale organisasjonene i regionen sitter på detaljkunnskaper det er viktig å utnytte.

Vestby JFF påpeker at avrenning fra landbruket med jordavleiring, gjødsel og andre stoffer og manglende ivaretagelse av kantsoner er noen av hovedutfordringene i kommunen. Bedre samarbeid med landbruket, bedre opplysning og forståelse er i denne sammenheng viktig. Utbygging i nærhet av vassdrag er også en utfordring. Derfor er det viktig at det er gode krav til god vannforvaltning i reguleringsplaner, utbygging og byggeplaner som influerer på vann og vassdrag. Videre er manglende kunnskap og ivaretagelse av mindre, men svært viktige bekker i kommunen et problem. Se vedlegg 3 for detaljer fra Vestby.

Oppegård JFF påpeker at søppel, veisalt, byggeavfall, mink og vannføringsregulering er de viktigste utfordringene for vannkvaliteten, sjørørret og laksen i Gjersjøelva i Nordre Follo. Se vedlegg 4 og detaljer om Gjersjøelva.

På 1970 – 80 tallet ble alle **små gytebekker i gamle Akershus** kartlagt i regi av NJFF Akershus. Det er uvisst blant organisasjonene om denne kartleggingen er fulgt opp med ny kartlegging for å overvåke tilstanden. Det mistenkes imidlertid at en stor del av disse gytebekkene har blitt redusert i størrelse eller blitt borte. Det bør derfor settes i gang en ny runde med registrering av disse, og utarbeides en videre forvaltningsplan for mindre gytebekker i området.

Buskerud

Naturvernforbundet i Buskerud, Buskerud Jeger- og Fiskerforbund, Norsk Ornitologisk forening avd. Buskerud, Oslofjorden friluftsråd, og Den Norske Turistforeningen sine avdelinger i Buskerud har sendt oss innspill på vassdrag de ønsker å beskytte. I tillegg til egne organisasjoner, får vi innspill fra Drammen sportsfiskere, som er den foreningen som kanskje tar mest ansvar for vann- og vassdragsmiljø av organisasjonene i Nedre Buskerud, og som besitter høy kompetanse på miljø og biologiske forhold i vann. Drammen sportsfiskere forvalter også så å si alle vannene i Finnemarka for Statskog, og tjerna i Drammen Nordmark for Drammen kommune. Følgende problemstillinger har vi fått innspill på i FNF Buskerud:

Reproduksjon av ulike vann og vadefugler, vannstandsregulering, vannkraftproduksjon, Ringeriksbanen og ny E16 (særlig miljøgiftbelastningen med perfluorerte stoffer (PFAS), veifyllinger, kantsoner og oppføring av nye brygger.

Følgende vannforekomster har vi fått inn bekymringsmeldinger på: Tyrifjorden, Steinsfjorden, Randselva, Ådalselva, Kroksundet, Numedalslågen, Drammensfjorden, Lierelva, Linnestranda (Gullaug), Åroselva og Fiskumvannet.

Se vedlegg 5-10 for mer informasjon.

Kommentar til handlingsprogrammet

Handlingsprogrammet sier noe om hvilke myndigheter/organer som har ansvar for hvilke aktiviteter. Hvis man vil nå ut til flere og oppnå større engasjement kan det være en god ide å tydeliggjøre et minstekrav til involvering og medvirkning. Vi har sett at nøkkelen til lokalt engasjement ligger i kommunene og ofte helt ned på enkelte vannforekomster. **Handlingsprogrammet kan gjerne ha et minstekrav til informasjon og medvirkning**, for eksempel at vannområdet avholder ett møte med frivillige organisasjoner i halvåret.

Kommentar til planretningslinjer

For første gang er det tatt inn planretningslinjer i den regionale vannforvaltningsplanen. Vi kan imidlertid ikke se at disse tilfører noe som ikke allerede er ivaretatt gjennom planlegging etter plan- og bygningsloven. For eksempel: byggeforbud i 100-metersonen; dette er en byggegrense kommune kan sette selv i kommuneplanen og vi har flere eksempler hvor vassdrag som ikke er beskyttet har byggegrense 30 meter.

Forum for natur og friluftsliv med tilsluttende organisasjoner ønsker lykke til videre med vannforvaltningsarbeidet. Vi vil delta etter vår beste evne. Selv om det etter Vannforskriften følger et tidsløp fram til 2033 finnes det ikke tid til å vente med nødvendige tiltak. Stor innsats fra alle involverte sektormyndigheter samt økt politisk vilje til handling nettopp i kommende planperiode 2022 – 2027 er etter vårt syn helt avgjørende for å nå de ambisiøse miljømålene.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Akershus

Maria Rundhaugen Tesaker
Koordinator
FNF Akershus

Forum for natur og friluftsliv Buskerud

Kaja Høgås
Koordinator
FNF Buskerud

Forum for natur og friluftsliv Innlandet

Morten Aas
Koordinator
FNF Innlandet

Forum for natur og friluftsliv Oslo

Adrian Mortensen
Koordinator
FNF Oslo

Forum for natur og friluftsliv Østfold

Nina Frydenlund
Koordinator
FNF Østfold

Til

Forum for Natur og Friluftsliv i henholdsvis Akershus, Buskerud, Innlandet, Oslo og Østfold

Vår dato: 28. mai 2021
Deres dato:
Vår referanse: Avd. for Natur og Miljø
Deres referanse:
Vår saksbehandler: Dag-Roal Wisløff

Dette brevet er sendt på vegne av: Oslofjordens Friluftsråd

Innspill fra Oslofjordens Friluftsråd til høringsuttalelse for *Regional vannforvaltningsplan for Innlandet og Viken vannregion 2022-2027*

Oslofjordens Friluftsråd (OF) stiller seg bak høringsuttalelsen fra Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) i henholdsvis Akershus, Buskerud, Innlandet, Oslo og Østfold til *Regional vannforvaltningsplan for Innlandet og Viken vannregion 2022-2027*. Her er noen av OFs innspill utover det som allerede er nevnt i den felles høringsuttalelsen.

I vannregion Innlandet og Viken er det helt klart at den økologiske tilstanden er betydelig påvirket av menneskelig aktivitet. Lokalt engasjement er viktig for en god vannforvaltning med forankring i befolkningen og brukerne av vannområdene.

Det står i høringsutkastet for vannforvaltningsplanene at Vann-Nett «sikrer tilgang på miljøinformasjon til interessegrupper og allmennheten». Dette er vi uenige i. Allmennheten og ulike interessegrupper/-organisasjoner har behov for oversiktlig og enkel informasjon om egen rolle i vannforvaltningsarbeidet, hvordan man kan bidra, og forvaltningens rolle(r).

Oslofjordens Friluftsråd understreker viktigheten av at vannregionmyndighetene innlemmer tiltak fra Havforskningsinstituttets nylig fremlagte rapport *Krafttak for kysttorsken* i vannregionplanen, i tillegg til KLMDs ferske *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv*.

Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden har flere sammenfall med de regionale vannforvaltningsplanene. Heri ligger at både tiltak og innsats må intensiveres for å nå målet om god økologisk og kjemisk tilstand i Oslofjorden. Avrenning fra land, og vann fra vann og vassdrag, transporteres til slutt ut i Oslofjorden. Med vannet føres næringsstoffer, miljøgifter og avfall, med de konsekvensene dette har for fjorden og livet der. Hele nedbørsfeltet påvirkes. Konsekvensene for kystvann må i større grad kobles til situasjonen i hele nedbørsfeltet, også langt oppe i vassdrag. Et godt eksempel er Glommavassdraget. Vannet og strømmene herfra, med alt de inneholder av formørkende partikler,

søppel, næringsstoffer og miljøgifter, påvirker kystvannet i Oslofjorden fra Ytre Hvaler nasjonalpark til Færder nasjonalpark.

Kystvannet i Oslofjorden har også store utfordringer knyttet til (plast)forsøpling. SALT-rapportene *Strandsøppel Dyppdykk Oslofjorden* (SALT rapport 1032-2019 og 1045-2020) beskriver hovedtrekkene.

Plast kan inneholde og/eller være bærer av en rekke miljøgifter, som kan lekke ut i vann-massene. Dyr kan feilaktig ta plast for å være mat, eller vikle seg inn i plast. Situasjonen har konsekvenser for den økologiske tilstanden langs kysten. Vannregionplanen for kommende periode må derfor inneholde tiltak for å redusere konsekvensene av at plast fra bla. fiskeri og renseanlegg mm. havner i fjorden.

For eksempel er flere renseanlegg underdimensjonerte i møte med et endret klima med mer nedbør. Dette medfører at renseanleggene flommer over etter kraftig styrtregn eller langvarige og kraftige nedbørsperioder med stor avrenning. Slike nedbørshendelser sender mye plast ut i sjøen (biofilm-bærere, bomullspinner, kontaktlinser og annet sanitær- /husholdningsavfall som feilaktig havner i avløpet/kloakken). Her må det stilles krav slik at renseanlegg er dimensjonert for flomhendelser. Returordninger for fiskeriplast må komme på plass.

Hyppigere og kraftigere vindkuler blåser også mye plast ut i innsjøer, elver og kystvann.

Det er videre knyttet stor bekymring til anleggsvirksomheters håndtering av isopor, samt bruk av isopor som flyteelement i bryggeanlegg ol., ofte utildekket. Isopor fragmenterer lett, kan minne om rogn eller bær/frø, er umiddelbart biotilgjengelig og nærmest umulig å rydde opp. Her må det stilles krav til håndtering og bruk av isopor og alternative produkter må vurderes.

Et økende antall vrakbåter som avgir mikroplast og lekker oljeholdige produkter ut i vannmassene, er en bekymring. Mange av båtene ligger allerede på bunn. Uten et obligatorisk, offentlig fritidsbåtregister, er håndtering av hensatte, utrangerte fritidsbåter en stor utfordring også juridisk. OF mener dette må på plass som en del av arbeidet med å nå vannmiljømålene, og at vrakpanten på store båter (over 15 fot) må heves betraktelig.

Septik fra yrkes- og fritidsbåter på sjøen er en stor bekymring. Her må gode septik-mottak på plass og strenge reguleringer/forbud iverksettes.

Vider ser vi med bekymring på cruisetrafikkens konsekvenser for natur og friluftsliv.

Fremmede arter

Oslofjordens Friluftsråd har siden 2018 jobbet med tiltak mot fremmede arter, da særlig stillehavsosters. *Veileder 02:2018 | Klassifisering av miljøtilstand i vann* slår fast at ved karakterisering av miljøtilstand i vann, skal nærvær av en fremmed art registreres som en påvirkning:

«I tilstandsklassifiseringen etter vannforskriften er det den introduserte artens virkning på de øvrige artene som har betydning for klassifiseringen. Vannforekomster med påviste vannlevende, fremmede, høyrisikoarter oppført i Artsdatabanken [...] kan ikke ha bedre enn god økologisk tilstand. Dersom en introdusert art har så store økologiske konsekvenser at minst ett av de biologiske kvalitetselementene har dårligere enn god tilstand, skal vannforekomsten ha dårligere enn god tilstand» (side 42).

«Prioriterte arter og utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven gis særlig oppmerksomhet. Fremmede arter anses som en av de største truslene mot biologisk mangfold, og tiltak for å hindre

etablering og spredning av fremmede arter er viktig for å beskytte sårbare arter» (KLMDs *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv*, 2021, s. 23).

Bekjempelse av fremmede arter er nedfelt i FNs konvensjon om biologisk mangfold, og ifølge Aichi-mål nr. 9 har Norge forpliktet seg til å stanse spredningen av fremmede arter innen 2020.

Det er med andre ord et omfattende lov- og regelverk med tilhørende forskrifter og forpliktelser som omhandler fremmede arter (se for eksempel [Miljodirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no) - <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/arter-naturtyper/fremmede-arter/> og mange instanser). For stillehavsosters er det dessuten utarbeidet en egen handlingsplan, og stillehavsosters er særskilt nevnt i *Handlingsplan mot fremmede, skadelige arter i Oslo og Viken*. Se for øvrig Havforskningsinstituttet og NIVAs rapport *Fremmede marine arter i Oslofjorden* (2010).

OF mener innsatsen mot fremmede, marine arter må styrkes, både i form av bestandregulerende tiltak, men særlig forebyggende tiltak og informasjonsarbeid (jf. ballastvannforskriften, forbudet mot flytting/utsetting av fremmede arter, stopp av import av fremmede arter til oppdrett/dyrking osv.). Innsatsen mot fremmede, marine arter må dessuten koordineres og skje i store områder samtidig.

Stillehavsosters

Med sine harde og skarpe skjell forringer tette forekomster av stillehavsosters i tidevannsbeltet bade- og kystfriluftslivet, samt truer naturtyper og fortrenger stedegne arter. Dette gjelder like fullt i friluftsområder med stor rekreasjonsverdi, som i verneområder og områder med utvalgte og viktige naturtyper.

Bekymringer

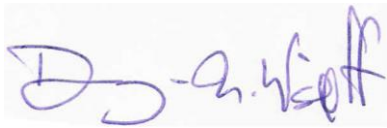
- **Fremmed art** som utgjør svært høy økologisk risiko (Fremmedartslista 2018)
- **Invasiv art** (et enormt reproduksjons- og spredningspotensial)
- **Ingeniørart** (kan endre og opprettholde et økosystem til egen fordel – revdannende). Dette er av stor bekymring, blant annet i verneområder og områder med utvalgte og viktige naturtyper. For eksempel ser man flere steder etablering av stillehavsostersbestander på bløtbunn med ålegras (ålegras er ett av de biologiske kvalitetselementene for klassifisering av økologisk tilstand i kystvann, jf. *Veileder 02:2018 | Klassifisering av miljøtilstand i vann*), en sårbar og utsatt marin naturtypene og kysttorskens oppvekstområde, men også viktig for ål, sjøørret, krepsdyr og som beiteområder for sjøfugl med mer. Stillehavsosters truer dermed bentiske organismer og arter som beiter på bunnfauna og -flora (bunndyr er ett av de biologiske kvalitetselementene for klassifisering av økologisk tilstand i kystvann, jf. *Veileder 02:2018 | Klassifisering av miljøtilstand i vann*). Modifiserte bunnforhold som følge av stillehavsostersrev kan også endre vandedyp og vanngjennomstrømning.
- **Robust** (tåler godt dårlig vannkvalitet og store svingninger i både salinitet og temperatur)
- **Høy tilpasningsevne**
- **Få fiender i norsk natur** (skarpe og harde skjell)
- **Fortrenger stedegne arter**. Stillehavsosters trenger et hardt substrat som stillehavsosterslarvene kan bunnslå på. Ofte er dette harde substratet andre arter, som for eksempel blåskjell. I kampen om plass og næring er stillehavsostersen overlegen mange konkurrerende arter, da stillehavsosters vokser fortere, blir flere, blir større, lever lenger, er godt beskyttet mot predasjon osv., sammenliknet med de stedegne artene. Videre truer stillehavsosters arter som beiter på blåskjell, bla. ærfugl, tjeld, gråmåke (arter med negativ bestandsutvikling) fordi blåskjellbestanden erstattes av en art som disse fuglene ikke kan nyttiggjøre seg av.
- **Kan spre sykdom** som stedegne arter ikke er motstandsdyktige mot.

Innsats, blant annet kartlegging og bestandreduserende tiltak, i geografisk begrensede områder har relativt god effekt lokalt, men på regionalt nivå har stillehavsøstersen etablert seg i norsk natur.

Eksempelet trekkes frem for å understreke verdien av tidlig innsats og forebygging, samt de uopprettelige konsekvensene av for sen handling. For en art som spres over store avstander med vannmassene, må det i Oslofjorden være en samlet og helhetlig innsats mot stillehavsøsters på tvers av vannregionene.

Vennlig hilsen

Oslofjordens Friluftsråd

Dag-Roal Wisløff

Rådgiver marint liv

Avdeling for natur og miljø

Mobil: (+47) 92 49 22 09

E-post: dagroal@oslofjf.no

Kommune	Navn bekk	Forening	Kontaktperson(er) forening	Epost	Tlf	Aktiv	Søkt støtte 2021	Vannområde	Vannprøver	
									VO?	Annet
Fredrikstad	Bjørnevågbekken	Kråkerøy JFF	Joar Sættem	joarzm@online.no	97199270	2016 og tidligere		Glomma Sør		Gjøres det en del tiltak på i regi av grunneier og velforening.
Fredrikstad	Bommen - Østerelva	Kråkerøy JFF	Joar Sættem	joarzm@online.no	97199270	Til vurdering		Glomma Sør		
Fredrikstad (Råde)	Bossumbekken/Huse btbekken/Forselund bekken	Onsøy JFF/Råde JFF	Bjørnar Pedersen, Amund Dahle, Freddy Norenberg	bjornar.pedersen1969@hotmail.no; amund.94@outlook.com, norenber@online.no	BP: 99772508, AD: 47810290, FN: 99246336	2021		Glomma Sør	2019	Innerst i Elingårdskilen
Fredrikstad	Elingårdsbekken	Onsøy JFF	Bjørnar Pedersen, Amund Dahle, Freddy Norenberg	bjornar.pedersen1969@hotmail.no; amund.94@outlook.com, norenber@online.no	BP: 99772508, AD: 47810290, FN: 99246336	2021		Glomma Sør	2021	
Fredrikstad	Engabekken	Onsøy JFF	Bjørnar Pedersen, Amund Dahle, Freddy Norenberg	bjornar.pedersen1969@hotmail.no; amund.94@outlook.com, norenber@online.no	BP: 99772508, AD: 47810290, FN: 99246336	2021		Glomma Sør		
Fredrikstad	Enhusbekken	Kråkerøy JFF	Joar Sættem	joarzm@online.no	97199270	2020 - 2021	NJFF-midler, tildelt kr 10000,-	Glomma Sør		
Fredrikstad	Fjellebekken/Dalebekken	Onsøy JFF	Bjørnar Pedersen, Amund Dahle, Freddy Norenberg	bjornar.pedersen1969@hotmail.no; amund.94@outlook.com, norenber@online.no	BP: 99772508, AD: 47810290, FN: 99246336	2021		Glomma Sør	2019	
Fredrikstad	Femdal - Gonvad	Kråkerøy JFF	Joar Sættem	joarzm@online.no	97199270	vurdering		Glomma Sør		
Fredrikstad	Femdal - Alshusbukta	Kråkerøy JFF	Joar Sættem	joarzm@online.no	97199270	vurdering		Glomma Sør		
Fredrikstad	Gansrødbekken	Ingen	Nei			nei		Glomma Sør		
Fredrikstad	Gretnesbekken	Ingen	Nei			nei		Glomma Sør	2020	
Fredrikstad	Hunnsbekken (Lindalsbekken, Opphusbekken)	AJFF Sarpsborg og Borge JFF	Bjørn Halvorsen (AJFF), Svein Magnus Johansen (Borge)	b.halvorsen48@gmail.com; svein.magnus.johansen@itella.com	BH: 95838225, SMJ: 91658359	2021		Glomma Sør	2020	
Fredrikstad	Kallerødbekken	Onsøy JFF	Bjørnar Pedersen, Amund Dahle, Freddy Norenberg	bjornar.pedersen1969@hotmail.no; amund.94@outlook.com, norenber@online.no	BP: 99772508, AD: 47810290, FN: 99246336	2021		Glomma Sør	2020	
Fredrikstad	Moumbekken	Ingen	Nei			nei		Glomma Sør	NY - NJFF?	
Fredrikstad	Oldenborgbekken	Ingen	Nei			nei		Glomma Sør	2017	
Fredrikstad	Rødsbekken	Onsøy JFF	Bjørnar Pedersen, Amund Dahle, Freddy Norenberg	bjornar.pedersen1969@hotmail.no; amund.94@outlook.com, norenber@online.no	BP: 99772508, AD: 47810290, FN: 99246336	2021		Glomma Sør		
Fredrikstad	Råbekken/Evjebekken	Ingen	Nei			nei		Glomma Sør	NY - NJFF?	
Fredrikstad	Slevikbekken	Onsøy JFF	Bjørnar Pedersen, Amund Dahle, Freddy Norenberg	bjornar.pedersen1969@hotmail.no; amund.94@outlook.com, norenber@online.no	BP: 99772508, AD: 47810290, FN: 99246336	2021		Glomma Sør	2021	
Fredrikstad	Strålsund - Gonvad	Kråkerøy JFF	Joar Sættem	joarzm@online.no	97199270	Til vurdering		Glomma Sør		
Fredrikstad	Torpebekken	Onsøy JFF	Bjørnar Pedersen, Amund Dahle, Freddy Norenberg	bjornar.pedersen1969@hotmail.no; amund.94@outlook.com, norenber@online.no	BP: 99772508, AD: 47810290, FN: 99246336	2021		Glomma Sør	2019	
Fredrikstad	Veumbekken	Ingen	Nei			nei		Glomma Sør	2020	Renner ut ved Trosvik under bygatene
Fredrikstad	Vikanebekken	Onsøy JFF	Bjørnar Pedersen, Amund Dahle, Freddy Norenberg	bjornar.pedersen1969@hotmail.no; amund.94@outlook.com, norenber@online.no	BP: 99772508, AD: 47810290, FN: 99246336	2021		Glomma Sør		
Halden	Folkåa	Ingen	Nei			nei		Havass		
Halden	Hjelmungbekken	AJFF Halden	Jon Terje Vaglen	Jon.Terje.Vaglen@halden.kommune.no	40240729	2016 og tidligere	NJFF-midler	Glomma Sør	2019	Øvrige kontaktpersoner: Bjarne Granli (leder av foreninga), Robin Granfelt (tlf. 90477652) og/eller Ragnar Itland

Halden	Iddebekken	AJFF Halden	Jon Terje Vaglen	Jon.Terje.Vaglen@halden.kommune.no	40240729	2016 og tidligere		Havass		Øvrige kontaktpersoner: Bjarne Granli (leder av foreninga), Robin Granfelt (tlf. 90477652) og/eller Ragnar Itland
Halden	Klepperbekken	Ingen	Nei			nei		Havass		
Halden	Remmenbekken (Strupebekken)	AJFF Halden	Jon Terje Vaglen	Jon.Terje.Vaglen@halden.kommune.no		2021		Havass		Øvrige kontaktpersoner: Bjarne Granli (leder av foreninga), Robin Granfelt (tlf. 90477652) og/eller Ragnar Itland
Halden	Risumbekken	Ingen	Nei			nei		Havass		
Halden	Rødbekken	Ingen	Nei			nei		Havass		
Halden	Signebøbekken	Ingen	Nei			nei		Havass		
Halden	Skottenebekken	AJFF Halden	Jon Terje Vaglen	Jon.Terje.Vaglen@halden.kommune.no	40240729	2016 og tidligere		Havass		Øvrige kontaktpersoner: Bjarne Granli (leder av foreninga), Robin Granfelt (tlf. 90477652) og/eller Ragnar Itland (tlf. 41675381 , e-post: ragnar.itland@nexans.com.
Halden	Svalerødbekken	AJFF Halden	Jon Terje Vaglen	Jon.Terje.Vaglen@halden.kommune.no	40240729	2016 og tidligere		Glomma Sør	2020	Øvrige kontaktpersoner: Bjarne Granli (leder av foreninga), Robin Granfelt (tlf. 90477652) og/eller Ragnar Itland (tlf. 41675381 , e-post: ragnar.itland@nexans.com.
Halden	Unnebergbekken	AJFF Halden	Jon Terje Vaglen	Jon.Terje.Vaglen@halden.kommune.no	40240729	2016 og tidligere		Havass		Øvrige kontaktpersoner: Bjarne Granli (leder av foreninga), Robin Granfelt (tlf. 90477652) og/eller Ragnar Itland (tlf. 41675381 , e-post: ragnar.itland@nexans.com.
Halden	Ystehdebekken	Ingen	Nei			nei		Havass		
Halden	Ørbekken	AJFF Halden	Jon Terje Vaglen	Jon.Terje.Vaglen@halden.kommune.no	40240729	2016 og tidligere		Havass		Øvrige kontaktpersoner: Bjarne Granli (leder av foreninga), Robin Granfelt (tlf. 90477652) og/eller Ragnar Itland (tlf. 41675381 , e-post: ragnar.itland@nexans.com.
Hvaler	Botnebekken. Kirkøy.	Hvaler JFF	Bjørn Tore Kjølholt, Jon Helge Holte	bjorn-tore.kjolholt@njff.no; jh-holte@online.no	BT: 46506646, JH: 93497007	2021		Glomma Sør		
Hvaler	Dypedalsbekken. Spjærøy.	Hvaler JFF	Bjørn Tore Kjølholt, Jon Helge Holte	bjorn-tore.kjolholt@njff.no; jh-holte@online.no	BT: 46506646, JH: 93497007	2021		Glomma Sør	2011	
Hvaler	Kjennviksbekken. Kirkøy.	Hvaler JFF	Bjørn Tore Kjølholt, Jon Helge Holte	bjorn-tore.kjolholt@njff.no; jh-holte@online.no	BT: 46506646, JH: 93497007	2021		Glomma Sør	NY - NJFF?	
Hvaler	Korshavnsbekken. Kirkøy.	Hvaler JFF	Bjørn Tore Kjølholt, Jon Helge Holte	bjorn-tore.kjolholt@njff.no; jh-holte@online.no	BT: 46506646, JH: 93497007	2021		Glomma Sør		
Hvaler	Langekilbekken	Hvaler JFF	Bjørn Tore Kjølholt, Jon Helge Holte	bjorn-tore.kjolholt@njff.no; jh-holte@online.no	BT: 46506646, JH: 93497007	2021	NJFF-midler, VO-midler	Glomma Sør		
Hvaler	Lerdalsbekken. Vesterøy	Hvaler JFF	Bjørn Tore Kjølholt, Jon Helge Holte	bjorn-tore.kjolholt@njff.no; jh-holte@online.no	BT: 46506646, JH: 93497007	2021		Glomma Sør		
Hvaler	Lerebekken. Kirkøy.	Hvaler JFF	Bjørn Tore Kjølholt, Jon Helge Holte	bjorn-tore.kjolholt@njff.no; jh-holte@online.no	BT: 46506646, JH: 93497007	2021		Glomma Sør	2020	
Hvaler	Spjærbekken	Hvaler JFF	Bjørn Tore Kjølholt, Jon Helge Holte	bjorn-tore.kjolholt@njff.no; jh-holte@online.no	BT: 46506646, JH: 93497007	2021		Glomma Sør	NY - NJFF?	
Hvaler	Svanekilbekken. Kirkøy.	Hvaler JFF	Bjørn Tore Kjølholt, Jon Helge Holte	bjorn-tore.kjolholt@njff.no; jh-holte@online.no	BT: 46506646, JH: 93497007	2021		Glomma Sør		
Hvaler	Urdalsbekken. Kirkøy	Hvaler JFF	Bjørn Tore Kjølholt, Jon Helge Holte	bjorn-tore.kjolholt@njff.no; jh-holte@online.no	BT: 46506646, JH: 93497007	2021		Glomma Sør		
Hvaler	Ødegårdsbekken	Hvaler JFF	Bjørn Tore Kjølholt, Jon Helge Holte	bjorn-tore.kjolholt@njff.no; jh-holte@online.no	BT: 46506646, JH: 93497007	2021		Glomma Sør		
Moss	Evjeåa	Moss OJFF	Jan Petter Mellum, Kjetil Johansen, Knut Rino Utne	jpmellum@gmail.com; kr-utne@hotmail.com; kjetil.privat@nopa.no	JPM: 97411022, KJ: 48066470, KRU: 91588435	2021	Anadrome midler MD	Morsa		

Moss	Gunnarsbybekken	Moss OJFF	Jan Petter Mellum, Kjetil Johansen, Knut Rino Utne	jpmellum@gmail.com; kr-utne@hotmail.com; kjetil.privat@nopa.no	JPM: 97411022, KJ: 48066470, KRU: 91588435	2021	Anadrome midler MD	Morsa		
Moss	Kambobekken	Ingen	Nei			nei		Morsa		
Moss	Kureåa	Moss OJFF	Jan Petter Mellum, Kjetil Johansen, Knut Rino Utne	jpmellum@gmail.com; kr-utne@hotmail.com; kjetil.privat@nopa.no	JPM: 97411022, KJ: 48066470, KRU: 91588435	2021	Anadrome midler MD	Morsa		
Moss	Reierbekken	Ingen	Nei			nei		Morsa		
Moss	Støtvikbekken	Moss OJFF	Jan Petter Mellum, Kjetil Johansen, Knut Rino Utne	jpmellum@gmail.com; kr-utne@hotmail.com; kjetil.privat@nopa.no	JPM: 97411022, KJ: 48066470, KRU: 91588435	2021	Anadrome midler MD	Morsa		
Moss	Trolldalbekken	Ingen	Nei			nei		Morsa		
Råde	Akerbekken	Råde JFF	Arild Kristiansen Leif Roger Karlsen	arildkri@gmail.com leifrogerkarlsenlrk@hotmail.com	AK: 90159851 LK: 99589036	2021		Morsa		
Råde	Heiabekken	Råde JFF	Arild Kristiansen Leif Roger Karlsen	arildkri@gmail.com leifrogerkarlsenlrk@hotmail.com	AK: 90159851 LK: 99589036	2021		Morsa		
Råde	Møllebekken (Tombbekken)	Råde JFF	Arild Kristiansen Leif Roger Karlsen	arildkri@gmail.com leifrogerkarlsenlrk@hotmail.com	AK: 90159851 LK: 99589036	2021		Morsa		
Råde	Røtnebekken	Råde JFF	Arild Kristiansen Leif Roger Karlsen	arildkri@gmail.com leifrogerkarlsenlrk@hotmail.com	AK: 90159851 LK: 99589036	2021		Morsa		
Råde/Fredrikstad	Saltnesbekken	Råde JFF	Arild Kristiansen Leif Roger Karlsen	arildkri@gmail.com leifrogerkarlsenlrk@hotmail.com	AK: 90159851 LK: 99589036	2021	NJFF-midler og Anadrome midler MD	Glomma Sør		
Sarpsborg	Bjønnengbekken	Skjeberg OJFF	Morten Martiniussen	mar3@online.no	90696928			Glomma Sør		
Sarpsborg	Dalabekken	Ingen	Nei			nei		Glomma Sør		
Sarpsborg	Gatedalen		Nei			nei		Glomma Sør		
Sarpsborg	Guslundbekken (Skjebergbekken, østligste løp)	Skjeberg OJFF	Morten Martiniussen	mar3@online.no	90696928	2016 og tidligere, 2021?		Glomma Sør	2021	
Sarpsborg	Hornnesbekken	Skjeberg OJFF	Morten Martiniussen	mar3@online.no	90696928	2016 og tidligere, 2021?		Glomma Sør	2011	
Sarpsborg	Ingedalsbekken	Sarpsborg OJFF (Skjeberg OJFF)	Morten Pettersen	morten.pettersen@nexans.com	90532536	2021	NJFF-midler (tildelt kr 10000,-).	Glomma Sør	2021	
Sarpsborg	Solbergbekken (Skjebergbekken, vestligste løp)	Skjeberg OJFF	Morten Martiniussen	mar3@online.no	90696928	2016 og tidligere, 2021?		Glomma Sør	2021	
Sarpsborg	Stordiket	Sarpsborg OJFF	Morten Pettersen	morten.pettersen@nexans.com	90532536	2021		Glomma Sør		
Sarpsborg	Ørebekk (Revebukta, Tosekilen)	AJFF Sarpsborg	Bjørn Halvorsen	b.halvorsen48@gmail.com		2021		Glomma Sør		
Sarpsborg	Åkentobekken	Skjeberg OJFF	Morten Martiniussen	mar3@online.no	90696928	2016 og tidligere, 2021?		Glomma Sør		

Vannforvaltning.

Innspill om små viktige, men mindre vassdrag i Vestby kommune.

- Sånavassdraget.
Hovedvassdraget inngår i Morsaprojektet, men det er viltig at også sidevassdrag involveres.
- Muggestadbekken.
Sidevassdrag til Såna med utløp i brakkvannsonen til Såna. Viktig gytebekk for anadrom fisk. Etter hva jeg kan se, er ikke vassdraget med i Morsaprojektet.
- Kambobekken. Kilde i Vestby kommune, utløp i Kambo, Moss kommune.
Viktig gytebekk lagt i røt i Vestby kommune.
- Stavenesbekken med grenbekker. Utløp i Sonskilen i Vestby.
Meget produktiv gytebekk for anadrom fisk.
- Emmerstadbekken med utløp i Emmerstad, syd for Hvitsten
- Solbergelva. Grenseelv mellom Frogn og Vestby
- Kjenttjernet med tilløpsbekker og utløpsbekk, Muggestadbekken.
- I tillegg er det en del mindre vann og tjern som jeg ikke tar med i denne oversikten

Kartgrunnlag: <https://kommunekart.com/klient/follo/follokartvestby>

Sånavassdraget

Da Sånavassdraget er en del av Morsa-prosjektet, kommenterer jeg ikke det så mye. Bortsett fra at det er viktig at alle sidebekker i vassdraget er inkludert i prosjektet.

At vassdraget er anadromt førende også fra Hølen og videre oppover, er dokumentert. Imidlertid er det vanskelig å finne hvor gytingen foregår.

Bildet viser sjøørret fanget på brekket oppe i Hølen. Det vil si ovenfor Fabrikkfossen som er øvre grense for vandring av anadrom fisk i h.h.t. definert av Statsforvalteren

Muggestadbekken (Utløp i Såna UTM Sone 32N 6601532,6N 597883,8Ø)

Muggestadbekken renner fra Kjenttjernet og ned til Såna hvor brakkvannsonen begynner.

Den anadrome strekningen er opp til Muggestadfossen (UTM Sone 32N 6602100,2N 598423,9Ø).

Kjennstjernet med Innløp og Utløp

(Innløp UTM Sone 32N 6604128,8N 597994,8Ø Utløp UTM Sone 32N 6603764,4N 598132,9Ø)

Innløpsvassdraget er meget forurenset. Det mottar også overløpsvann, til tider direkte overløp i flomperioder, hvilken fører til at vannet er meget forurenset. I tillegg er vannet omgitt av landbruk, noe som fører til høy avrenning.

Som kuriositet, vannet har to flytende øyer. Noe som til tider gir fiskere som beveger seg ut på disse, får en stor overraskelse når vinden endrer retning.

Kjennstjernet har bra bestand av stor gjedde, mort, sørv, abbor etc.

Hele dette vassdraget bør være en del av Vannprosjektet, da hele vassdraget er svært forurenset, samt at det gjennom nedre del av Såna, drenerer til Oslofjorden i Sonskilen.

Stavenesbekken

Utløp Sonskilen UTM Sone 32N 6600177,7N 595159,1Ø

Stavenesbekken har flere sidebekker, hvorav de største er Arnestadbekken, Erikstadbekken og Klokkerudbekken. Alle sidevassdrag er anadromt førende. (Klokkerudbekken er anadromt førende helt opp til E6)

Alle grenbekkene renner gjennom landbruksarealer. Ved Svartedal (UTM Sone 32N 6604405,5N 596144,2Ø) er bekken lagt i rør fra tomtegrense i nord til tomtegrense i syd.

Det drives aktivt med hest, og utføllingen er slik at det er lagt rør i bekkeløpet og deretter fylt på med hestemøkk. Etter hvert som hvert rørstrek er fylt opp, legges et nytt rør for videre påfylling. Dette har pågått i flere år, så nå er hele strekket lukket.

For lettere å komme frem med redskap, er det lagt rør i bekken (UTM Sone 32N 6602670,1N 595892,5Ø). Røret er lagt så høyt at det fungerer godt som vandringssperre om det ikke er flom i bekken. Imidlertid er det greit å komme raskt over bekken med traktor etc.

Ved Klokkerud gravde grunneier opp hele bekken i et strekk på 100 – 200 meter for ca 20 år siden.

(UTM Sone 32N 6602860,7N 596737,4Ø).

Strekket var et meget godt gyteområde og ble totalt ødelagt.

Det ble utarbeidet plan for restaurering, men grunneier nektet. I dag er hele strekket gjengrodd og fisken går heller ikke videre oppover.

Oppsummering vassdrag som drenerer til Sonskilen.

Muggestadbekken, Kjennstjernet og Sånavassdraget med innløpsvassdrag kommer fra Kroer, Ås, og Østfold, så nedslagsfeltet er stort. Vassdragene er såkalt "flomvassdrag", som stiger fort ved nedbør. Alle vassdragene er utsatt for korrosjon og avrenning fra landbruket, i tillegg til annen forurensning også som f. eks. overvann. Dette gir seg utslag i forslamning nedover i vassdraget, som til slutt endrer i Sonskilen og videre ut i Oslofjorden.

I Sonskilen bevirker dette at den blir grunnere for hvert år, for tilslutt å bli så grunn at båter ikke kan legge til ved bryggene. Sonskilen, og spesielt nedre del av Såna (Hølsenelva på folkemunne) må derfor jevnlig mudres. Det var planlagt mudring nå i 2021, men grunnet kvikleire problematik, spesielt langs Såna og Hølendalen, er dette utsatt. Veivesenet vil imidlertid forsterke broene (E6) over Hølendalen i 2021. Mudring av Sonskilen avventer bl. a. dette.

Avrenningen fra disse vassdragene legger ikke bare bunnen i Sonskilen død, men sprer seg godt utover i Oslofjorden. Disse vassdragene er derfor også viktig for bunnforhold og fisken Oslofjorden langt utenfor Sonskilen.

Dette gjelder ikke spesielt vassdrag i Vestby kommune, men de fleste vassdrag som drenerer til Oslofjorden. Skal Oslofjorden bli frisk, må vassdragene også bli friske.

Emmerstadbekken

Utløp i Emmerstadbukta. UTM32 Nord 6606312 Øst 0593522.

Kartutsnittet viser bekken fra Søndre Follo Renseanlegg til utløp.

Bekken, også på folkemunne kalt Kvernbecken, kommer ikke fra noe vann, men drenerer fra flere skogområder østover mot Berg. Bekken er anadromt førende opp til Kvernfossen som er et naturlig vandringshinder.

Utløpet er i Emmerstadbukta, en meget flott tilrettelagt badeplass.

Bekken renner gjennom jordbrukslandskap, men dette er ikke den største utfordringen. Kloakkluft og utslipp fra renseanlegget har over flere år vært den store utfordringen. Det toppet seg i oktober 2020 under vedlikehold på renseanlegget og reparasjon av avløpssystemet for dette. Da ble alt rens vann sluppet direkte i bekken, med resultat av fiskedød. Da dette skjedde i den beste delen av gyteperioden, gikk dette ikke bare utover yngel som sto på bekken, men også gytefisk som hadde gått opp.

Grunnet samtidig vedlikehold på rørsystemet og vedlikehold på renseanlegget, ble alt vaske- og rens vann sluppet i bekken over flere dager. Tidligere har det kun vært sporadisk, noe som antagelig også vil skje i fremtiden.

Bekken har meget god produksjon av sjørret og er en viktig bidragsyter til Oslofjorden. Det er derfor

meget viktig at denne ivaretas også i fremtiden.

Kopi av rapport til Statsforvalteren i Viken vedlagt separat. Det er iverksatt tiltak for vurdering av skade.

Solbergelva

UTM Sone 32N 6609777,5 N 593186,8Ø (Utløp)

Dette er grenseelv mellom Frogn og Vestby kommune.

NINA har stasjon over utløpet av bekken, og følger med på denne.

Selv med et gedigent vandringshinder i form av en gammel demning, er oppgang av anadrom fisk.

På det lille strekket fra sjøen og opp til demningen, har det i flere perioder stått utrolig mye småørret.

Elven renner i landbruksområder og er påvirket av disse.

Kambobekken

UTM Sone 32N 6594464,4N 595786,7Ø (Utløp i Kambo, Moss kommune)

Kambobekken drenerer fra myr og skogområder på Ødemørk.

Bekken er anadrom førende opp til fossen fra Ødemørk (UTM Sone 32N 6597841,9N 598461,3Ø)

Drenering fra Stavengsåsen og langs jernbanen forbi Sonsveien stasjon, renner denne grenen inn i Kambobekken vest for Gate gård (delepunkt UTM Sone 32N 6598450,9N 597591,4Ø)

Grenen som renner opp forbi Sonsveien stasjon, var tidligere en god gytebekk. Etter omlegging av jernvanen og E6 for år tilbake, er nå denne delen gjengrodd og fungerer kun som en søppelopsamler. Grenen fra Gate gård opp til fossen mot Ødemørk, har vanligvis god bestand av ørret.

I forbindelse med omleggingen av E6 og utbygging av jernbanen ble store deler av strekket fra Ødemørkveien (som ble lagt i bro over jernbanen og bekken), lagt i rør og mye kantvegetasjon på strekk som ikke ble lagt i rør, ble fjernet. Grunneier fikk god fordel av dette; større areal, større beiteområde, lettere adkomst med traktor.

Røret er lagt slik at det ikke er vandringshinder, så fiske går igjennom. Men landskapet ble endret.

Rørstrekk nedstøms **UTM Sone 32N 6596263,4N 596776,8Ø**

Rørstrekk oppstrøms: **UTM Sone 32N 6596445,1N 596831,1Ø**

Bekken burde åpnes igjen på dette strekket og kantvegetasjon burde reetableres.

Da det mangler kantvegetasjon, spesielt på strekningen fra Ødemørksveien og videre opp til fossen, bør denne reetableres. På nedsiden mot Moss kommunegrense, er kantvegetasjonen god som vist på bildet. Spørsmålet er jo om kanskje den også blir fjernet etter hvert.

Bekken blir forslammet både grunnet avrenning fra jordbruk, så vel som erosjon fra skogbunnen.

Moss kommune har i Kambo gjort mye arbeid for å sikre bekken, bl. a. da det er meget populært å kaste komfyrer, sykler etc. i bekken. At bekker benyttes som søppelplasser, er nok ikke bare her problemet er. Der er det nok folks holdninger som må bearbeides.

Oppsummering

En av de største utfordringene for våre vassdrag, er landbruk. Fra landbruket får vi jordavrenning både med jordavleiring, gjødsel og andre stoffer.

Kantsonen blir i mange tilfelle ikke ivaretatt. Dette være grunnet ønske om å utnytte noen ekstra kvadratmeter, og gjerne i den sammenheng, fjernes kantsonen.

Bedre samarbeid landbruket og bedre opplysning og forståelse er i denne sammenheng viktig. Forholdet i Stamnesbekken er et tydelig eksempel på dette.

Utbygging i nærhet av vassdrag er også en utfordring. Derfor er det viktig at det er gode krav til god vannforvaltning i reguleringsplaner, utbygging og byggeplaner som influerer på vann og vassdrag.

Kloakk og / eller overløpsvann skal ikke ledes inn i vann eller vassdrag.

Fokus må være på opparbeidelse og vedlikehold av kantsoner.

God informasjon og oppfølging av grunneiere til vann og vassdrag.

Bedre samarbeidet med Landbruksorganisasjoner og bedre informasjon til landbruket.

Åpne bekker som er lagt i rør (kambobekken).

Målet må være "Rent vann i våre vann og vassdrag". Dette også i mindre vassdrag. Resultat av dette vil også gi en renere Oslofjord. "Mange bekker små osv"

Vestby 25.04.2021

Erik Røhne

Leder Fiskeutvalget Vestby JFF

Innspill til : HVORDAN KAN DU BIDRA TIL Å TA VARE PÅ VANNET VÅRT?

Oppegård Jeger- og Fiskerforening (Ojff) forvalter og administrerer Gjersjøelva hvor noe av elva ligger i Oslo Kommune, og noe i Nordre Follo Kommune (tidl. Oppegård). Vi i Ojff gjør en stor dugnadsjobb med støtte fra Miljødirektoratet / Statsforvalteren og Norges Jeger- og Fiskerforening for å legge til rette for gyting av Sjørret og Laks. Gjersjøelva kommer fra Gjersjøen som er drikkevannskilden til Nordre Follo og vannet er i utgangspunktet ganske rent, men elva er liten og sårbar for forurensninger.

Vi vil her komme med noen av tiltakene og bekymringer vi har i forbindelse med vannkvalitet og Predatorer.

SØPPEL

Som mange andre steder er det et problem med søppel hvor plasten er det mest bekymringsfulle. Dette kommer fra Gamle Mosseveien (kastes fra biler). Det er viktig at Kommunene Oslo og Nordre Follo jevnlig rydder langs veien. Det kastes også søppel av folk som går tur langs elva. I fra Oppegård Båthavn (ifm vedlikehold av båter på opplagsplassen) blir det også en del søppel. Disse forurensningene (både søppel, plast og veske) kan havne i elva og videre ut i sjøen.

Vi i Ojff har årlig dugnad hvor vi plukker opp søppel langs elva.

Vi har i år også plassert en søppelkasse ved Oppgangssaga til bruk for de som går tur langs elva og oppholder seg ved Oppgangssaga.

VEISALT

Elva ligger rett ved siden av Gamle Mossevei. Denne saltet om vinteren og vi er redd for at dette saltet, etter at det smelter og blandes med is og vann havner i elva og videre ut i sjøen. Dette kan etter vår mening bidra til dårligere vannkvalitet i elva og i sjøen.

BYGGAVFALL

Langselva har det i tidligere tider vært en fyllplass for bygg-avfall. Vi finner stadig mengder av murstein (knust og hele), betongrester og jernskrot både i og ved elva. Vi har i 2020 håndplukket og kjørt bort ca 13 m³ (13 i-sekker) med både hel og knust murstein. Hvor mye av disse restene (og kanskje annen type skrot) som kan skade miljøet og vannkvalitet er vi ikke sikre på.

PREDATORER

MINK Uønsket mink er et problem ved flere elver? Vi har også det problemet og har til enhver tid plassert minkfeller langs elva. Det er ikke lett å få minken i fella, men vi har fanget noen. Vi har nå laget nye og sannsynligvis/forhåpentligvis feller som er mere effektive enn de gamle fellene vi har.

REGULERING AV VANNFØRING

Elva er veldig følsom for endring i vannføring, og er det er derfor lite som skal til for de vesentlig store endringene. Vi føler at dette kan være slitsomt, og liten vannføring kan være kritisk for gytende fisk og yngel. Ved for stor vannføring er det fare for at den gytegrusen som vi har lagt ut blir skylt til andre steder i elva. Problemet er at vannkilden er drikkevannet til befolkningen i bl.a. Nordre Follo Kommune, og Kommunen er svært restriktive med vannføringen i forhold til dette.

Vi håper at dette kan bidra til bedre vann i Oslofjorden og at det gir bedre muligheter for fisken.

Mvh

Finn Stenersen

Leder av Fiskerutvalget i Ojff 21/4.21

Lier, 23. august 2020

Åpent brev til Kommunestyret

Vi viser til en rekke tidligere innspill (2015-d.d.)

ARGUMENTSAMLING FOR BEVARING AV 100-METERSBELTET LANGS SJØEN UTENFOR GULLAUG

Dette er en unik mulighet til å ta vare på den siste rest av verdifull kystnatur i indre Drammensfjord. En storstilt utbygging av både Fjordbyen og Gullaug vil overskride en kritisk grense for miljøbelastningen på Linnestranda naturreservat. I tillegg går muligheten tapt for å ta vare på et sammenhengende økosystem, se *Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)* med særlig vekt på § 10.

 100-metersbeltet langs sjøen. I tillegg skal automatisk fredede kulturminner på søndre Gullaug sikres med en sikringsone på minst fem meter. Ill.: Naturvernforbundet i Lier

Argumentene for bevaring av 100-metersbeltet langs sjøen er mange. Vi har laget en oversikt som vi tror kan bidra til å forenkle arbeidet med saken:

- **Plan- og bygningsloven**
§ 1-8. Forbud mot tiltak mv. langs sjø ...
I 100-metersbeltet langs sjøen og langs vassdrag skal det tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser.

- **Statlige retningslinjer for forvaltning av strandsonen langs sjøen (2011)**

- "... 100-metersbeltet er av nasjonal interesse. Forbudet skal derfor praktiseres strengt og dispensasjoner skal unngås."
- "I kommuneplanarbeidet skal kommunene vurdere om tiltak som tidligere er godkjent i kommuneplan eller reguleringsplan, er i samsvar med disse seks retningslinjene. Eldre planer som gir mulighet for utbygging i strid med retningslinjene, skal revideres eller oppheves. Vurdering og eventuell oppheving eller revidering av eldre planer skal inngå i den ordinære rulleringen av kommuneplanens arealdel."

- **Naturvernforbundets åpne brev til kommunen 14. mai 2018 (vedlagt)**

Jfr. det generelle byggeforbudet og statlige retningslinjer, viser vi til nye vedtak i Stortinget. Vi stiller to sentrale spørsmål. Vi har ikke fått et endelig svar.

- **Kommuneplanens samfunnsdel 2019 – 2028**

- "Kommunens alminnelige byggegrense mot sjø er 100 meter."
- "Lier er kåret til Norges beste friluftslivskommune, og dette forplikter."
- "Strandsonen ... skal gjøres tilgjengelig og attraktiv for allmennheten. Områder vernet etter lov om naturvern må gis nødvendig skjerming."
- "Arealplanleggingen skal legges til rette med sikte på å oppfylle FN's naturpanels anbefalte tiltak i kommunene for å hindre tap av naturmangfold ..."

I 100-metersbeltet finnes arter av nasjonal interesse og et naturreservat som trenger skjerming, også mot sjøen. Det gjelder også i det nære sjøområdet.

- **Vår felles strandsone krymper**

Halvparten av Norges befolkning bor langs Oslofjorden. Bare 30 % er tilgjengelig for allmennheten. Bygging i strandsonen er et tema som stadig blir aktualisert.

Se link på hjemmesiden til Naturvernforbundet i Lier

- **Statlig sikring av friluftslivsområder er et aktuelt virkemiddel**

Ordringen med Statlig økonomisk medvirkning til sikring av viktige friluftslivsområder har eksistert siden 1958, og har medført at om lag 2200 områder frem til i dag er varig sikret for allmennhetens friluftsliv. Over 80 prosent av de sikrede områdene ligger i 100-metersbeltet langs sjøen.

- Lier kommune har tidligere bedt Miljøverndepartementet være med å kjøpe området, og fått positive signaler. Dette i forbindelse med sykehusplanene.

Vi håper at vi med denne argumentsamlingen, kan bidra til at saken med bevaring av 100-metersbeltet langs sjøen utenfor Gullaug, blir behandlet i henhold til intensjonen med lovverket og retningslinjene, samt kommuneplanens samfunnsdel.

Med vennlig hilsen

Erik Jacobsen (styreleder)

Odd Grimm Torstensen

Ragnar Hoen

Terje Leigland

Per Kristian Solevåg

Drammens Sportsfiskere Vannmiljøutvalget

Vann-kontakt i FNF Buskerud: Kaja Høgås
kaja.hogas@fnf-nett.no

Kopi: Petter Øijord, DS, bragernes@gmail.com
 Borgar Pedersen, DS, borgar32@gmail.com

Martin Lindal, Naturvernforbundet i Buskerud, buskerud@naturvernforbundet.no

Drammen, 25. april 2021

Innspill til Regional vannforvaltningsplan for Innlandet og Viken vannregion 2022-2027

- Indre Drammensfjord som er Norges mest artsrike fjord, må karakteriseres som én ferskvannsförekomst – og én saltvannsförekomst slik at fjorden oppnår en høy beskyttelsesgrad som vil verne tilstrekkelig om livet i og ved fjorden.
- Områdene i og ved elvedeltaene ved Drammenselva og Lierelva krever større vernestatus med bedre beskyttelse etter naturvernloven. Gjennomføring av naturrestaurering over og under vann er flere steder nødvendig. Elvedeltaer er ifølge Miljødirektoratet en trua naturtype som trenger særlig beskyttelse.
- Det som er fylt ut av Drammen Havnevesen i Drammensfjorden og elva må erstattes med tilsvarende leveområder for fisk og andre vannlevende organismer.
- Det bør anlegges store og sammenhengende gruntvannsområder i Drammensfjorden.
- På en del av gruntvannsområdene bør det anlegges flere øyer med vegetasjon.
- Det må opprettes en ubrutt ferskvannskorridor fra Bragernesløpet til Lierelva, og der det er mulig sammenhengende langs Holmen, Tangen og videre hele veien utover til Solumstrand.
- Dybden i Bragernesløpet bør senkes fra 6 m til 3-4 m. Dette vil føre til at det alltid vil være ferskvann i korridoren fra bunn til overflate.
- Forurenset elvebunn i Drammenselva må renses, eventuelt tildekket.
- Forurenset fjordbunn i Drammensfjorden må tildekkes med masser som ikke forurenser.
- Drammen kommune må ansette konsulenter på kartlegging og restaurering av elvebunnen og fjordbunnen.
- Undervannsenger og bløtbunnsområder må etableres flere steder i ferskvannskorridoren (i strandsonen) for å skape et oppvekstområde for fiskeyngel, annen småfisk og marine organismer.
- En variasjon med store steiner, mindre steiner, jord, sand og leire må legges ut i korridoren for å skape levesteder med en variert og rik flora og fauna både i ferskvannssonen og i saltvannssonen.

Drammens Sportsfiskere Vannmiljøutvalget

- Vi ønsker å tilrettelegge for vandring og livsmuligheter for kysttorsken i fjorden og elva. Torskens vandringer og livsbetingelser må kartlegges for deretter å sikre dens reproduksjonsgrunnlag.
- Sjøørretbekkene langs Drammensfjorden, Drammenselva og Lierelva kartlegges med tanke på mulig restaurering.
- Nytt planlagt hovedrenseanlegg i Lier må bli 100% sikkert for å unngå utslipp til fjorden i fremtiden.
- Eksisterende små og store avløpsrenseanlegg må kontrolleres, oppgraderes og sikres mot utslipp.
- Ulovlige forurensende utslippspunkter i vassdraget kartlegges og stanses.
- Høstpløying og annen forurensning av vassdragene fra landbruket må kontrolleres bedre, og må stanses.
- Damtjern i Lierskogen. Se vedlegg.
- Kjennerdammen ved Liertoppen. Se vedlegg.
- Gullaug i Lier. Se vedlegg.
- Lierstranda og Gilhusbukta. Se vedlegg.
- Kjøsterudbekken og Gamledammen. Se vedlegg.
- Vi ber om at hele eller deler av Flisebekken åpnes slik at den vil være i stand til å føre bort mye større nedbørsmengder enn nåværende løsning med bekken i kulvert. I tillegg ber vi om det anlegges vegetasjon langsmed bekken som også vil virke flomdempende.
- Flåren ved Spiralen i Bragernesåsen. Se vedlegg.
- Klopptjern i Strøtvetåsen. Se vedlegg.
- Kantsonhogst ved Lierelva. Det er også foretatt noe kantsonhogst langs Lierelva nær broa på Åmotveien.

Når det gjelder [VannNett-Portal \(vann-nett.no\)](http://vann-nett.no), mangler det en del opplysninger:

Sandakerelva bekkefelt mangler prøver i nedre del av bekkefeltet og Kattingbekken.

Kun karpe og suter, men ikke fremmede fiskeslag som mort og gjedde er nevnt i Damtjern i Lierskogen. Det er i tillegg kreps, gjedde, brasme, sørv, mort, abbor, ørekyte og kanskje en og annen ørret. Dette er i henhold til prøvefiske i regi av Fylkesmannen i september 2007.

Surt vann fra Tjuvtjern renner ut i Gamledammen og videre til Kjøsterudbekken hvor det er ørret.

Det står at pH på 5,8 i Kjøsterudbekken er god, men det lever bekkeørret og sjøørret i denne bekken og de trenger høyere pH. Vi målte pH i Kjøsterudbekken til 5,3 høsten 2020.

Drammens Sportsfiskere Vannmiljøutvalget

Myreseterbekken fra Myrdammen til Hvalsdammen er ikke nevnt. Nedre del av denne bekken kan være en god gytebekk siden vi har foretatt overføringsfiske fra denne bekken en gang.

Følgende vann og bekker er heller ikke nevnt: Tjuvtjern og Tjuvtjernbekken, Gamledammen som gir vann til Kjøsterudbekken, Klopptjern og Klopptjernbekken, Goliaten, Tverråstjern, Løken og Vrangen, Toblebekken, Garsjø, Liseterbekken, Egga, Rotua, Glitra, Glitre, Lelangen, Vrangla, Store og Lille Dypingen, Dypingbekken, Sandungen, Sandungsbekken, Guritjern, Guritjernsbekken, Kjennerdammen ved Liertoppen.

Både Guritjernsbekken, Dypingbekken, Sandungsbekken og Liseterbekken er gode gytebekker.

Vi har planlagt å restaurere Toblebekkens nedre del ved Vrangen for at ørret fra Vrangen skal gyte der.

Dammyrdammen er mangelfullt utfylt.

Med hilsen
Petter Øijord (sign.)
Leder Vannmiljøutvalget

John Tollefsen (sign.)
Sekretær Vannmiljøutvalget

Vedlegg:

[Årsberetning for Drammens sportsfiskere Vannmiljøutvalget, 2020.](#)

Brev fra Naturvernforbundet i Buskerud til Fylkesmannen i Oslo og Viken og Lier kommune. Hogst av kantsone langs Lierelva.

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) avd. Buskerud

c/o Steinar Stueflotten
Damenga 19
N-3032 Drammen

Telefon: 913 34 123 (+ 47)

e-post: buskerud@birdlife.no internett: www.birdlife.no

Deres referanse:

Deres kontaktperson:

Vår kontaktperson:

Dato: 28.04.2021

Marius von Glahn
(NOF)
og Ines Bråthen (NiB)

Øvre Eiker kommune
Stasjonsgata 24
3300 Hokksund

Epost: post@ovre-eiker.kommune.no

INNSIGELSE

mot dispensasjonsøknad fra Fiskumlia båtforening for oppføring
av bryggeanlegg på Gnr/bnr. 39/462 ved Fiskumvannet

Fra Norsk Ornitologisk Forening avd. Buskerud (NOF)

og

Naturvernforbundet i Buskerud (NiB)

Grunnlag for innsigelsen

Fiskumlia båtforening har søkt om dispensasjon for oppføring av et bryggeanlegg i munningsområdet til Vestfosselva. Lokaliteten har nær tilknytning til Fiskumvannet naturreservat.

Fiskumvannet er i forvaltningsplanen for Fiskumvannet naturreservatet beskrevet som en «rik kulturlandskapssjø».

Det er registrert minst 38 arter vannplanter i sjøen, og den er dermed en av innsjøene i Norge med størst artsmangfold av vannplanter. Langs kantsonen finnes også et belte av rik edellauvskog.

Dessuten er det registrert 254 fuglearter på eller ved vannet, herunder et stort antall med rødlistestatus. Det er også registrert flere sjeldne insekter i området.

Både NOF og NiB stiller seg svært kritisk til en utbygging som ifarsetter verneverdiene i Fiskumvannet naturreservat og som legger opp til en nedbygging av verdifull strandsone.

Kjent utfordring i kommunen

NOF og NiB mener at Øvre Eiker kommune har i 2020 vedkjent problemstillingene som oppstår for både naturmangfold og friluftsinnteresser som resulterer i økt ferdsel på vannet ved å innføre forbudt mot vannskuterkjøring i hele kommunen. Øvre Eiker kommune fortjener veldig stor honnør for innføringen av forbudet.

Selv om forskriften representerer kun et forbudt mot bruk av vannskuterkjøring i kommunen uten å sikte mot vanlig båttraffik beskriver formålsparagrafen i *Forskrift om bruk av motorfartøy/vannskuter i vann og vassdrag i Øvre Eiker kommune* på en god måte hvilke utfordringer økt ferdsel på vannet medfører på et generelt nivå.

«§1. Formål: Denne forskriften har til formål å ivareta naturmiljøet og hensynet til at fastboende, hytteeiere og utøvere av det tradisjonelle friluftslivet kan bruke sjøer, vassdrag og strandsoner på en trygg måte og uten å bli forstyrret av støy fra fornøylespreget motorferdsel uten nytteformål.»

NOF og NiB mener at økt tilrettelegging for motorisert ferdsel på Fiskumvannet fremmer en negativ utvikling for målsettingene som er nevnt i formålsparagrafen ovenfor.

Flere båter som frekventerer Fiskumvannet vil erodere hensikten med denne forskriften. Hvorfor forby vannskuterkjøring for å *ivareta naturmiljøet, [...] uten og bli forstyrret av støy fra fornøylespreget motorferdsel uten nytteformål* for så i etterkant legge til rette for mer båttraffik?

Hva annet er formålet med bryggeanlegget enn å legge til rette for en økning av motorisert ferdsel på vannet – like ved et område som er vernet etter naturmangfoldloven?

Nedbygging av strandsonen

Strandsonen er preget av systematisk nedbygging og luftbilder viser at det er få intakte strandarealer å finne langs Vestfosselva.

Regjeringen påpeker strandsonens store betydning for naturopplevelser, rekreasjon og friluftsliv på følgende nettside:

<https://www.regjeringen.no/no/tema/klima-og-miljo/friluftsliv/innsiktsartikler-friluftsliv/strandsonen/id2076261/>.

Strandsonen utgjør også et viktig grensehabitat for et stort antall våtmarksfugler og mange andre artsgrupper som enten hekker i strandsonen eller som bruker strandsonen til fødesøk.

Strandsonen som ønskes nedbygd av Fiskumlia båtforening ble allerede utsatt for flere inngrep i fortiden. Det ble hogget 80 år gamle furuer og 7 meter høye søyleeiner hvoretter deler av området er blitt planert og sådd til.

SABIMA har sendt inn en klage på dette inngrepet til Statsforvalteren som har sendt klagen over til NVE for videre behandling.

Miljødirektoratet opplyser at «*Strandsonen er av nasjonal betydning og skal forvaltes slik at miljøverdier og allmenne interesser tas vare på. Det er viktig å unngå uheldig utbygging. Mange enkeltinngrep i strandsonen påvirker naturen og landskapet over tid, og forringer kvalitetene i området.*»

Videre påpeker Miljødirektoratet at strandsonen tilkommer en spesiell rolle på bakgrunn av klimaendringene og hvor viktig det er å planlegge på en langsiktig og bærekraftig måte.

(kilde: <https://www.miljodirektoratet.no/myndigheter/arealplanlegging/miljohensyn-i-arealplanlegging/strandsonen/strandsonen-i-arealplanlegging/>)

Derfor oppfordrer NOF og NiB kommunen til å innta en restriktiv holdning når det gjelder utbyggingsplaner hvor strandsonens kvaliteter forringes på grunn av nedbygging og fraråder å bygge ned strandsonen som beskrevet i respektive dispensasjonssøknad.

Fiskumlia båtforening søker nå om 4 x 10 meter for en kranbil. Lokasjonen befinner seg nesten 30 meter fra kommunens pukkbelagt vei til vannkanten. Dette alene beslaglegger altså 120 m².

Dertil kommer 78 m2 lagringsplass samt utjevning av området som beslaglegger et areal av ukjent størrelse. I tillegg søker Fiskumlia båtforening om å jevne ut området ved landgangen med subus for så å så arealet med «naturgress».

NOF og NiB anbefaler å ikke gi tillatelse til dette inngrepet i strandsonen.

Kantvegetasjonen er et viktig leveområde for mange dyrearter og har en naturlig erosjonsforebyggende effekt (klimatilpasning mtp. ekstremnedbør og flom).

Dessuten tiltrekker kantvegetasjonen insekter som danner næringsgrunnlaget for mange småfuglarter og som har pollinerende funksjon, slik at også innbyggerne (spesielt jordbrukerne) i kommunen profiterer.

Tettheten av fuglereir i kantvegetasjonen langs vassdrag kan være svært høy. Kantvegetasjonen er også viktig for en rekke ulike organismer som lever i elva.

NOF og NiB mener at det er viktig at kantvegetasjonen langs Fiskumvannet og Vestfosselva og dens naturlige løp må bevares for fremtiden!

Denne intensjonen vil være en implementering av FNs bærekraftsmål 15.1.

Derfor anbefaler NOF avd. Buskerud og Naturvernforbundet i Buskerud at kommunen definerer en fast buffersone rundt vassdrag med årssikker vannføring i fremtidige plansaker (sml. pbl § 1-8 Forbud mot tiltak mv. langs sjø og vassdrag og vannressursloven § 11).

NOF avd. Buskerud vil gjerne vise til NVEs nye veileder «*Kantvegetasjon langs vassdrag*» publisert februar 2019. Under punkt 4.2 (side 12) gir veilederen gode eksempler på hvilke konkrete tiltak kommunen kan iverksette for å ivareta kantvegetasjoner langs vassdrag og hvordan aktuell lovverk er berørt.

Veilederen gir også gode eksempler på hvordan Bærum kommune har implementert aktuelle vedtak i kommuneplanens arealdel.

(Referanse til NVEs veileder: <https://www.nve.no/nytt-fra-nve/nyheter-skred-og-vassdrag/ny-veileder-om-vegetasjonen-langs-vassdrag/>).

Med vennlig hilsen,

Marius von Glahn
Naturvernkontakt
v/ NOF avd. Buskerud
Tlf.: 991 60 745

Martin Lindal
Leder
v/ Naturvernforbundet i Buskerud
Tlf.: 913 34 123

Naturvernforbundet i Buskerud

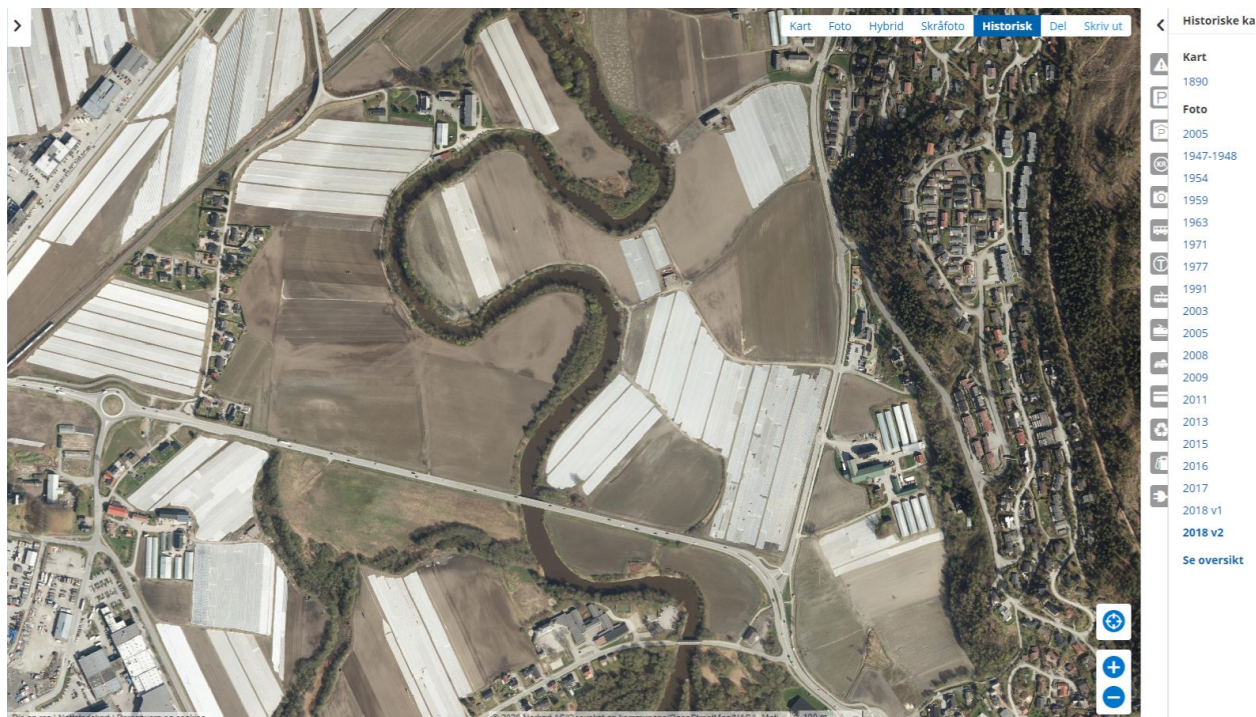
Martin Lindal
Bråtan 11
3022 Drammen
e-post: buskerud@naturvernforbundet.no
tlf: 99604555

Drammen 23.09.20

Fylkesmannen i Oslo og Viken.
Lier kommune.

Hogst av kantsone langs Lierelva.

Etter ein tur i Linnestranda naturreservat blei eg gjort merksam på at det var hogd kantsone langs Lierelva. Flyfoto fra 2018 viser at det fra før var ein kritisk smal kantsone, som derfor var ekstra verdifull. Hogsten omfattar strekningen fra brua ved gullhgaug skole, nederst på foto. Hogsten sluttar der Lierelva svingar sørover på flyfotoet midt på bildet under.

Strekningen hogsten omfattar er minst 800m på austsida av elva,og startar ved Linnestranda naturreservat. Sjøå bilde under.

Det meste av vegetasjonen er fjerna. Bare “symboltre” står igjen.

Lierelva er eit viktig element i Lierlandskapet. I elva lever elvemusling, laks, aure, og mange andre vannlevande organismar.

Langs elva er det også eit rikt dyre og fugleliv.

Den siste tida er det gjort fleire observasjonar av isfugl. Ein sjelden fugl i Norge.(foto under fra nettet)

Kantsona har ein viktig økologisk funksjon. Den skal hindre avrenning, redusere erosjon, og den er særst viktig for organismane som lever i vatn. Den gir skjul og skygge, og den tilfører næring til vassdraget. Den skal også fungere som ein viltkorridor for dyr, og fugl som lever i området. For vannlevande fugl vil ei kantsone vera viktig for at dei skal føle seg trygge.

Ei godt fungerande kantsone består av gras, buskar og tre. Langs vassdrag kan tettheten av fuglereir i kantvegetasjonen vera like stor som i tropisk regnskog. Mange insekt har livsstadier både i vann og på land. Desse artene trenger ein slik rik kantvegetasjon langs vassdraget for å finne skjul og føde. I tillegg er dei viktig næring for fugl og fisk. I tettstader og områder med mykje jordbruk er eksisterande skogsområder små og fragmenterte. Her tilbyr intakt kantvegetasjon langs elvestrenger viktige levestader og vandringskorridorar for pattedyr som rådyr, rev og grevling. En stor del av dei kartlagte viktige naturtypene i bebygde område finst nettopp langs vassdraga.. Vannressurslova stiller konkrete krav til å oppretthalde kantsona. Det er lov å skjømte ei kantsone, men den skal ha ein økologisk funksjon også etter skjømte. Det er lov å ta ut store ustabile tre, men det er viktig at lauvtre med ulik alder og høgd blir ståande. Lierelva ligg midt i eit intensivt drive landbruksområde, noko som gjer at ei god og brei kantsone er ekstra viktig.

Eitt enkelt tre gir ikkje ei funksjonell kantsone. Dette skal ikkje vera ein park.

Lange strekningar heil utan vegetasjon. Den ligg på sida.

Like ved elvekanten er det lagra flis med hestemøkk. Det er stor fare for avrenning til elva. Vassdammane er fulle av gjødsel.

Her er elvekanten brukt som avfallsplass, blant anna for hestemøkk.

Naturvernforbundet i Buskerud meiner at hogsten er eit grovt brudd på Naturmangfoldloven, og Vannressursloven §11. Grunneier har etter vannressursloven plikt til å opprettholde eksisterande kantvegetasjon langs vassdrag med årssikker vannføring.

Me ber Fylkesmannen i Oslo og Viken å vurdere saken og sende den vidare til NVE for vurdering av reaksjonsform. Me ber også Lier kommune å følgje opp forurineringsloven, og følgje opp problemet med at grunneigar bruker elvekanten som fyllplass.

Venleg helsing Naturvernforbundet i Buskerud.

Martin Lindal.

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) avd. Buskerud

c/o Steinar Stueflotten
Damenga 19
N-3032 Drammen

Vedlegg 9

Telefon: 913 34 123 (+ 47)

e-post: buskerud@birdlife.no internett: www.birdlife.no

Deres referanse:
12/3553

Deres kontaktperson:
Morten Eken

Vår kontaktperson:
Marius von Glahn

Dato: 28.06.2019

Vannregionmyndighet for vannregion Vest-Viken
Buskerud fylkeskommune
Postboks 3563
3002 Drammen
e-post: postmottak@bfk.no

Høringsuttalelse fra Norsk Ornitologisk Forening (NOF) avd. Buskerud til saken:

«Nasjonale føringer for arbeidet med oppdatering av de regionale vannforvaltningsplanene» - saksnummer 12/3553.

Det vises til brev fra Fylkesmannen i Oslo og Viken fra 29.03.2019 med overskriften *«Høring av planprogram og hovedutfordringer for regional vannforvaltningsplan for vannregion Vest-Viken 2022-2027».*

Høringsdokument

NOF avd. Buskerud mener at foreliggende høringsdokument med tittelen *«Nasjonale føringer for arbeidet med oppdatering av de regionale vannforvaltningsplanene»* er mangelfullt.

Høringsdokumentet beskriver hvordan ulike faktorer som avløp, landbruk, fremmede arter m.m. påvirker ulike vannkvaliteter, men dokumentet mangler en beskrivelse som viser hvordan aktuell vannforvaltning påvirker vannlevende organismer i vannregionen Vest-Viken. NOF avd. Buskerud viser i denne sammenhengen til Aichidelmål A – som forutsetter at folk er bevisste på verdiene av biologisk mangfold og hva de kan gjøre for å bevare den.

Referanse:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/2395e3d57fce400ab42e4aeb4417732c/t-1526.pdf>

I den foreliggende høringsuttalelsen vil NOF avd. Buskerud bruke vannområdet Tyrifjorden som et representativt eksempel som illustrerer utfordringer som knytter seg til avifauna og forvaltningen av vannressurser. Også de andre vannområdene vil i praksis møte de samme eller lignende utfordringer.

Vannområdet Tyrifjorden

En av de største miljørelaterte utfordringene som skader reproduksjonen av ulike vann- og vadefugler i Tyrifjorden er den aktuelle vannstandsreguleringen. Andre utfordringer relatert til vannområdet er Fellesprosjektet Ringeriksbane og ny E16 og den aktuelle miljøgiftbelastningen med perfluorerte stoffer (PFAS).

I denne høringsuttalelsen vil de ulike faktorene bli nærmere belyst.

Forebyggende vannstandsregulering

Hele Tyrifjorden er gjennomregulert pga. vannkraftproduksjon. I tillegg er hovedtilførselselvene Randselva og Begna/Ådalselva regulert.

Vannstandsreguleringen er et sterkt inngrep i økosystemets naturlige prosesser. NOF avd. Buskerud ønsker å appellere til forvaltningsmyndighetene å gjennomføre en demningsåpning på våren som fraviker minst mulig fra den naturlige flommen. Målet er at fuglearter som bruker flytende reir eller arter som bygger sine reir i vannkanten får muligheten til å tilpasse seg til den økende vannstanden. Øker vannstanden «for raskt» så viser observasjoner at tallrike fuglereir går tapt under vårfloppen.

Reirtapet gjelder ikke bare vanlige fuglearter men også rødlistede arter som hettemåke (*Chroicocephalus ridibundus*), fiskemåke (*Larus canus*), makrellterne (*Sterna hirundo*), sothøne (*Fulica atra*) og toppdykker (*Podiceps cristatus*). Andre arter som er berørt er knoppsvane (*Cygnus olor*), sandlo (*Charadrius hiaticula*), strandsnipe (*Actitis hypoleucos*), storlom (*Gavia arctica*) og ulike måkearter.

Våren 2019 var en negativ sesong for flere arter. Bare i Steinssvika naturreservat har hele 19 toppdykkerpar mistet reirene sine under vårflommen (muntlig informasjon fra lokalkjent ornitolog).

I tillegg ble flere knoppsvane- og sothønereir ødelagt. Knoppsvanereir ble ødelagt i blant annet Onsakervika (1 reir), Steinsvika naturreservat (1 reir), Steinsfjorden biotopvernområde (2 reir), Sundvollen (2 reir), Juveren naturreservat (3 reir), Synneren naturreservat (1 reir) og Karlsrudtangen naturreservat (1-2 reir). Denne oppsummeringen er ikke komplett.

Fuglene begynner gjerne med reirbyggingen i løpet av april og når flommen som inntreer i mai er for kraftig evner fuglene ikke å tilpasse reiret til den nye vannstanden. Noen par bygger nye reir. Året 2019 har vist at antall par som begynner reirbyggingen på nytt etter flommen er mindre enn antallet med par som satt i gang med reirbyggingen før flommen.

Hvor mange reir vadefuglarter som vipe (*Vanellus vanellus*), strandsnipe (*Actitis hypoleucos*) og sandlo (*Charadrius hiaticula*) har mistet under vårflommen er svært vanskelig å estimere. Men det består ingen tvil om at også disse artene er negativ berørt.

Det finnes midlertidig ingen heldekkende data som dokumenterer hvordan vårflommen påvirker andre større vassdrag i vannregionen Vest-Viken.

Reaksjoner i befolkningen

NOF avd. Buskerud har møtt flere personer som observerer at fuglereir oversvømmes eller skylles bort under vårflommen. Personene reagerer med uforståelse og frustrasjon. Personene ønsker seg en mer ansvarsfull vannstandsregulering som forebygger tap av vannfuglereir.

Forvaltningsmyndighetene kan bidra med å sikre reproduksjonen av disse artene ved å tilpasse åpningen av demningene hensiktsmessig, samt ved å øke kunnskapsgrunnlaget om reguleringsrelaterte reirtap. For å etterkomme §8 i naturmangfoldloven kreves systematisk overvåkingsarbeid for å undersøke hvilken vannstandsregulering medfører minst mulig skade.

NOF avd. Buskerud foreslår at forvaltningsmyndighetene iverksetter informasjonstiltak som informerer om vannstandsreguleringen i Tyrifjorden for å

opplyse befolkningen om hvorfor fuglereirene ødelegges og i hvor stor grad forvaltningsmyndighetene egentlig er ansvarlig for dette tapet av biologisk mangfold i vannregionen.

Begrensede muligheter og klima

NOF avd. Buskerud viser forståelse for at forvaltningsmyndighetene møter ukalkulerbare utfordringer i forbindelse med klimaforandringene og hensiktsmessig vannstandsregulering. Ekstremnedbør og massiv snøsmelting stiller reguleringsaktørene ovenfor økende utfordringer.

Flåtereir

IBA vokter ved Tyrifjorden våtmarkssystem Frode Munkhaugen, som i tillegg er aktør ved Dyrebeskyttelsen i Hole og Ringerike, har i mai 2019 lagt ut et flåtereir for knoppsvane på Vik i Hole kommune. Dermed kunne klekkingen av fem svaneunger sikres. Ingen andre svaneunger har blitt observert i området.

Videre planlegging inkluderer flere hekkeplattformer også for andre fuglearter som hekker i vannområdet.

Forvaltningsmyndigheten kan bidra til å bevare vannfugler som bygger flytende reir ved å støtte tilsvarende bevaringstiltak i fremtiden. Etablering av flytende hekkeplattformer som tilpasser seg til den varierende vannstanden om våren og hekkeplattformer for måker og tjeld kan være hensiktsmessige. Slike tiltak fremmer engasjement og interesse i lokalbefolkningen for naturverdiene i området. NOF avd. Buskerud viser til Aichi-mål 1.

«Senest innen 2020 er folk oppmerksomme på verdiene av biologisk mangfold, og hva de kan gjøre for å bevare mangfoldet og bruke det på en bærekraftig måte.»

Flåtereiret på Vik har fått stor medial oppmerksomhet. Skal forvaltningsmyndighetene støtte tilsvarende tiltak vil myndigheten få muligheten til å skape et miljøbevisst profil i offentligheten.

Forebyggende tiltak mot flom – Vern om myra!

NOF avd. Buskerud vil påpeke myrenes naturlige funksjon som vannstandsregulerende magasiner.

NOF avd. Buskerud mener at forvaltningsmyndighetene bør sikre at myrområdene i vannregionen bevares og restaureres. Drenering, oppdyrking, bebyggelse eller forurensning bør unngås.

Myrene er ikke bare potensiell hekkeplass for diverse fuglearter og levested for mange andre viktige planter og dyr men fremstår samtidig som en av de mest betydningsfulle terrestriske vann- og CO₂-lagrene som lagrer ny karbon hvert eneste år.

Drenert myr er en større kilde til CO₂-utslipp enn både naturlig og restaurert myr. I følge Miljødirektoratet står 10 naturtyper av myr oppført som truet på norsk rødliste for naturtyper.

En ødeleggelse av myrområdene ville stå stikk i strid regjeringens initiativ om å restaurere myrområder rundt om i landet. Mer informasjon om viktigheten til intakte myrområder finnes under nettadressene: <https://www.sabima.no/trua-natur/myr/> og <https://www.regjeringen.no/no/tema/klima-og-miljo/naturmangfold/innsiktsartikler-naturmangfold/vatmark/id2339659/>

Se også: Melding til Stortinget nr. 14 (2014-2016) – Natur for livet, Norsk handlingsplan for naturmangfold hvor det heter: «**Regjeringen vil styrke vektleggingen av hensynet til våtmark, inkludert myr, i anvendelsen av sektorlover, samt plan- og bygningsloven.**»

NOF. avd. Buskerud oppfordrer forvaltningsmyndighetene til å ta vare på myrarealene for å etterkomme regjeringens målsetting om å bevare denne naturtypen. NOF avd. Buskerud fordrer at det innføres restriksjoner mot alle form for inngrep i myrområder.

Høye nivåer av miljøgifter

I høringsdokumentet «*Hovedutfordringer i vannområdet Tyrifjorden*» heter det: «*I 2017 ble det påvist til dels høye verdier av miljøgiftgruppen PFAS i Tyrifjorden. Dette indikerer at miljøgifter kan være et større problem som bør få større oppmerksomhet i kommende planperiode.*»

NOF avd. Buskerud sier seg enig i at belastningen med miljøgifter i vannregionen Vest-Viken bør følges opp intensivere, ved dagens situasjon spesielt i Tyrifjorden.

Miljødirektoratet opplyser at dyrestudier har vist at miljøgiften PFAS forårsaker organskade på lever ved langvarig eller gjentatt eksponering og kan gi fosterskader hos pattedyr. Det er midlertidig uklart hvordan miljøgiftbelastningen vil påvirke reproduksjonsevnen til fiskeetende fuglearter.

Fiskeetende fuglearter i Tyrifjorden våtmarkssystem IBA

Enkelte fiskeetende fuglearter er potensiell skadelidende på grunn av PFAS-belastningen i Tyrifjorden våtmarkssystem.

Eivind Farmen ved Miljødirektoratet i Oslo forklarer at en fiskeørn i Tyrifjorden vil kunne fange fisk som har høyere verdier enn grenseverdien på 33ug. NGI (Norsk Geoteknisk Institutt) konkluderer med at der er en uakseptabel miljørisiko rundt Tyrifjorden.

Fiskeørn (*Pandion haliaetus*) har status som nær truet (NT) på den nasjonale rødlisten for arter som kan dø ut i Norge.

For å kontrollere om reproduksjonsevnen av fiskeetende fuglearter som fiskeørn (*Pandion haliaetus*), laksand (*Mergus merganser*), storskarv (*Phalacrocorax carbo*), siland (*Mergus serrator*), makrellterne (*Sterna hirundo*), toppdykker (*Podiceps cristatus*) og andre arter er påvirket gjennom belastningen med PFAS bør bestandene overvåkes systematisk i takt med en intensiv reduksjon av forurensingen i vannområdet.

I høringsdokumentet med tittelen «*Sammen for vannet Oppdatering av regional vannforvaltningsplan med tilhørende tiltaksprogram - Høringsdokument 1: Planprogram for regional vannforvaltningsplan 2022 – 2027*» vises på side 24 til

nasjonale og internasjonale miljømål som skal nås ved implementeringen av vannforskriften.

De nasjonale målene forutsetter at forurensing ikke skal skade helse eller miljø og at utslipp av helse- og miljøfarlige stoffer skal stanses. Målene innebærer dessuten at økosystemene skal ha god tilstand, at ingen arter eller naturtyper utrykkes og at **utviklingen for truede og nær truede arter og naturtyper skal forbedres.**

NOF avd. Buskerud støtter disse målene fullt ut. I tillegg plikter areal- og vannforvaltningsmyndighetene via FN-konvensjonen om biologisk mangfold til å ta hensyn til biologisk mangfold og økosystemtjenester - og til å fremme en reduksjon av menneskeskapt belastning og forurensing.

Table 12. Calculated PFOS concentrations in whole perch and number of individuals exceeding the $QS_{BIOTA, SECOIS}$ ($33 \mu\text{g}/\text{kg}$). Conversion equation is from (Fliedner et al., 2018),

Area	Concentrations in whole fish ($\mu\text{g}/\text{kg}$) \pm SEM	Number above $QS_{BIOTA, SECOIS}$ [sampled individuals]
Viul	71.2 ± 12.2	4 [5]
Fire station	29.1 ± 2.6	0 [2]
Nordfjorden	27.7 ± 8.7	3 [10]
Storøya	32.0 ± 9.1	4 [10]
Vikersund	19.7 ± 3.7	0 [5]
Steinsfjorden	29.3 ± 3.7	2 [10]

Tabellen viser utregnet konsentrasjon av PFOS i fisk fra ulike lokaliteter i og ved Tyrifjorden. Referanse:

<https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1318/m1318.pdf>

Gap mellom nasjonale føringer og praksis

Under punkt 9 i høringsdokumentet «*Nasjonale føringer for arbeidet med oppdatering av de regionale vannforvaltningsplanene*» opplyses at gjeldende Nasjonal transportplan (Meld. St. 33 (2016-2017) Nasjonal transportplan 2018-2029) legger føringer for at **transportetatene og underliggende virksomheter skal gjennomføre miljøforbedrende tiltak i alle vannforekomster der det er nødvendig for å kunne nå vannforskriftens mål innen fristene.**

NOF avd. Buskerud stiller spørsmålstegn ved planene til Bane Nor om å bygge en firefelts-motorvei samt tosporet jernbane over Kroksundet mellom Steinsfjorden og Tyrifjorden i Hole kommune.

Referanse: <https://www.banenor.no/prosjekter/prosjekter/ringeriksbanenoge16/>

NOF avd. Buskerud mener at kriteriene som kjennetegner en miljøforbedring i vannforekomstene ikke er oppfylt når Bane Nor vil realisere en aktiv nedbygging av våtmark i vannområdet.

Planen omfatter en omlegging av grensen til Synneren naturreservat samt en krysning av Storelva med firefelts-motorvei og dobbeltsporet jernbane. Planen skader et av Norges største intakte elvesletter med meandrerende elv som i tillegg har status som RAMSAR-område.

NOF avd. Buskerud mener at miljøforbedrende tiltak som er påkrevd i henhold til Nasjonal transportplan (punkt 11.3 – Naturmangfold og vannmiljø i ovenfor nevnt melding til stortinget) er av annen grunnkarakter. Med i tale stående samferdselsprosjekt bidrar transportetatene til en forverring av miljørelaterte forhold og handler derfor i strid med nasjonale føringer.

I høringsdokumentet «*Nasjonale føringer for arbeidet med oppdatering av de regionale vannforvaltningsplanene*» problematiseres ulike forurensningsfaktorer som samferdselssektoren forårsaker (punkt 9, side 14-16).

Avrenning av miljøskadelige kjemikalier og partikler fra infrastruktur. Det nevnes videre at aktivitet og latente kilder må begrenses og helst forhindres. NOF avd.

Buskerud støtter disse intensjonene og mener at det sier seg selv at storskalaprosjekter som Ringeriksbanen og ny E16 vil ha motsatt virkning på vannressursene i området fordi vannressursene vil bli umiddelbart berørt.

Implementeringen av prosjektet vil føre til en spredning av mikroplast i vannforekomstene Steinsfjorden, Storelva, Tyrifjorden og tilgrensende vassdrag.

Av de ovenfor nevnte årsaker vurderer NOF avd. Buskerud samferdselsprosjektet som trusselfaktor for vannområdet Tyrifjorden.

NOF avd. Buskerud stiller seg støttende til forvaltningsmyndighetens målsetting av å fremme skånsom bruk av avrennende veisalt, metaller og organiske miljøgifter. Stoffene har negativ effekt på utviklingen av vannlevende organismer og planter som danner næringsgrunnlaget for mange fuglearter. Dermed fremstår de nevnte faktorene som risikofaktor for biodiversiteten ved å bidra indirekte til at fugler som bruker vannområdene som habitat får nedsatt tilgang til føde.

Vannforvaltningsmyndighetene er gjennom FN-konvensjonen om biologisk mangfold forpliktet til å bidra til vern og bevaring av områder som er særlig viktige og til å redusere eller stoppe tap, forringelse og fragmentering av leveområder for truede arter.

Konklusjon

NOF avd. Buskerud ønsker å avslutte høringsuttalelsen med ordene til statssekretær Atle Hamar: *«Det gjenstår fortsatt betydelige utfordringer for å tette gapet mellom dagens tilstand og oppnåelse av miljømålene som er satt etter vannforskriften. Det forutsettes derfor økt innsats i gjennomføringen av planene».*

Oppnåelsen av miljømålene forutsetter at forvaltningsmyndighetene tar hensyn til nasjonal lovverk og internasjonale vernekonvensjoner.

NOF avd. Buskerud ønsker Fylkesmannen i Oslo og Viken lykke til med det videre arbeidet!

Med vennlig hilsen

Marius von Glahn
Naturvernkontakt
Tlf.: 991 60 745

Steinar Stueflotten
Styreleder
Tlf.: 913 34 123

Naturvernforbundet vil arbeide for å verne naturen og sikre livsmiljøet slik at menneskelig virksomhet ikke overskrider tålegrenser i naturen. ... naturens egenverdi legges til grunn for arbeidet med å øke menneskers respekt for og kjærlighet til liv og landskap.
– Naturvernforbundets formålsparagraf (utdrag)

STYRETS ÅRSMELDING FOR 2020

Organisasjon

I år var det 40 år siden lokallaget ble formelt stiftet. Det skjedde da årsmøte i Lier, Røyken og Hurum Natur- og Miljøvern vedtok å dele seg i tre lokallag.

Pr. 1.1.2021 har laget 165 medlemmer. Det er 19 flere enn på samme tid i fjor.

Det står nå kr 22662,57 på kontoen vår.

Styret har avholdt noen få møter og hatt jevnlig kontakt pr. telefon og e-post.

Denne gang er det Per Kristian som representerer oss i juryen for kommunens to miljøpriser. Han har også vært redaktør for profilen vår på Facebook. Hjemmesiden vår er jevnlig blitt oppdatert.

Årsmøtet ble avholdt 5. mars på Lier Frivillighetsentral. 11 personer møtte frem. Det ble servert kake i anledning jubileet. Det ble ført diskusjoner og samtaler om ulike problemstillinger.

Erik Jacobsen ble gjenvalgt som leder. Ragnar Hoen og Odd Grimm Torstensen var ikke på valg. Terje Leigland ble valgt inn som nytt styremedlem for to år. Per Kristian Solevåg ble valgt inn som vara for to år.

Valgkomiteen består av Pernille Rød Larsen (leder) og Jens Kristian Andresen. De ble begge gjenvalgt for to år. Som revisor ble Anne Jorunn Lien gjenvalgt. Anne har vært revisor siden 2001.

Til årsmøtet i fylkeslaget 15.6. reiste Ragnar, Terje og Erik. Møtet var blitt utsatt som følge av covid-19-situasjonen.

Utadrettet virksomhet

Vedlikeholdsavtalen for Tranby natursti ble videreført. Avtalen gjelder for fire år om gangen. Tore Wiik og Irene Vedaa har igjen påtatt seg ansvaret med oppsyn og vedlikehold. De(t) gir oss en forutsigbar inntekt på 6000 kroner i året. Det er vi styret svært takknemlig for.

Årets slåttedugnad i Flåret 18.-19.7. ble avlyst pga. uteblitt påmelding. Styret besluttet å forsøke på nytt i 2021. Vi vil blant annet ta kontakt med Lier Bygdeungdomslag.

På vårparten foreslo leder av valgkomiteen å invitere til "lavterskelturer", f.eks. en tur for hver årstid. Tanken er å bidra til naturopplevelse og økt kunnskap om naturmangfoldet. Mye av bakgrunnen for dette er den bestandige utfordringen med å rekruttere nye aktive og ressurspersoner til laget.

Gjennom årene har valgkomiteen fått erfare dette. Det virker som om få føler nærhet til vår forening og vil la seg engasjere. Styret besluttet derfor å prøve ut ideen. Det forutsetter imidlertid at noen må påta seg ansvar, og at det ikke går på bekostning av vårt faglige arbeid.

I tråd med Pernille Rød Larsen sitt forslag ble det 28.5. 18:00-22:00 arrangert en rundtur opp Asdøljuvet til Askenbergsetra. Erik hadde påtatt seg å være guide. Turen var godt annonsert. Seks personer møtte frem, deriblant tre ifra styret.

MILJØPOLITISK ARBEID

Gullaughalvøya

Området kan beskrives som den siste rest av strandlinje i det sentrale østlandsområdet. Sør for Gullaugodden har vi allerede bydelen Engersand Havn, "Et boligeventyr ved Drammensfjorden". Vest for Linnestranda naturreservat kommer den mye omtalte Fjordbyen, med påfølgende opparbeidede områder utover i fjorden. Sørøst for naturreservatet arbeider flere interessenter for nok en fjordby:

"GULLAUG FJORDBY – litt ferie i hverdagen!"

19.2.2013 innvilget Miljøutvalget søknad om konsesjon på erverv av fast eiendom. Avtalt kjøpesum var 194 millioner kroner. Et viktig vilkår var imidlertid at om lag 270 av 360 dekar jord skulle fradeles og sikres fremtidig landbruksdrift. Fradeling er senere blitt gjennomført. Videre ble det i rådmannens saksutredning slått fast at "*kommunen skal ta vare på naturområder, landskap, biologisk mangfold, kulturmiljøer og kulturminner*". Det underbygges òg av konsesjonsloven §§ 1.4 jfr. 11, 16 og 17 samt rundskriv M-2/2009, sitat:

"Med kulturlandskap menes landskapsbildet, mangfoldet i naturen og kulturhistoriske verdier ... Det skal gi grunnlag for avslag eller konsesjonsvilkår hvis konsesjonssøker skal bruke eiendommen på en måte som bidrar til å redusere kulturlandskapsverdiene."

På sine hjemmesider skriver grunneier Scandinavian Development at "... Fremdriften er sterkt forsinket. Lanseres 3. kvartal 2021 ..."

I Naturbase er planområdet markert som "skredfaresone" av NVE (kvikkleire faregrad)

Nedbyggingen av våtmark og strandsonen er en klassisk problemstilling i naturvernarbeidet. Linnestranda og Gullaughalvøya er et godt eksempel på dette. Bevisstheten om naturmangfoldet og viktigheten av å ta vare på våre felles naturverdier er ikke god nok. Det sier seg selv at Naturvernforbundet trengs også i årene som kommer. Herunder følger en oversikt over hva vi har gjort i år:

28.1. hadde Lier kommune invitert til folkemøte på Gullaug skole. Ansvarlige fra administrasjonen, Scandinavian Development AS v/ Erik Bøhler sammen med Hans Olav Bjørk for prosjekt Gullaug Utvikling AS, innbyggerinitiativet Gullaughalvøyas framtid v/ Pernille Rød Larsen og Naturvernforbundet i Lier v/ Erik Jacobsen innledet møtet med hver sine innlegg. Innleggene er publisert på kommunens hjemmesider. Vårt innlegg finnes også på våre hjemmesider.

23.2. forespurte vi Fylkesmannen om NiN-kartlegging i Lier (Natur i Norge). Vi hadde tidligere fått opplyst at planområdet skulle bli kartlagt jfr. vårt innspill til Miljødirektoratet i fjor. Svaret var at Gullaug ble kartlagt etter direktoratets instruks i 2019, men at det jobbes for å kvalitetssikre data.

Dataene var forventet publisert i mars / april i år (2020). Samtidig skulle også data fra kartlegginger i 2015 og 2016 publiseres.

Pr. 25.1.2021 vises ingen data i Naturbase, men planområdet ligger innenfor Dekningskart for NiN.

6.5. befarte styret planområdet (Dynotomta). Etter dette tegnet Terje opp en omtrentlig 100-meterslinje for å visualisere overfor planmyndigheter og politikere. Jamfør tidligere engasjement skal vi fortsette å jobbe for at det ikke bygges i 100-metersbeltet. Dette er et minimum inkl. vern av gamle trær og viktige biotoper for biologisk mangfold og estetikk. I tillegg – det vil si primært – vil vi jobbe for å utvide vernegrensa utover i Gullaugbukta og mot øst, som vist her:

rød strek = 100-metersgrense, blå strek = forslag til utvidet vernegrense

Det viktigste for oss er at Gullaugbukta – i vann som på land – blir sikret som økologisk funksjonsområde for fremtiden, dvs. at 100-metersbeltet blir en forlengelse av våtmarksreservatet med (inter)nasjonale verneverdier. Videre har vi jobbet internt med tanke på 2021 osv..

19.7. etterspurte vi korrespondanse mellom Lier kommune og tidligere Miljøverndepartementet vedrørende kjøp for statlig sikring av 100-metersbeltet langs sjøen. Pga. ferieavvikling fikk vi tilsendt de syv dokumentene 28. august.

23.8. sendte vi åpent brev til Kommunestyret:

Argumentsamling for bevaring av 100-metersbeltet langs sjøen utenfor Gullaug

Det ble utarbeidet en samling med argumenter for bevaring av 100-metersbeltet. Dokumentet var / er ment å være til hjelp for blant annet lokale politikere i det videre arbeidet knyttet til området. Det ble publisert i Lierposten som åpent brev til politikerne.

31.8. hadde Lier kommune invitert til befarings for alle interesserte. Fra oss deltok Ragnar, Terje og Per Kristian. Befaringen samlet et godt utvalg personer fra Gullaug og omegn. Deltagerne ble inndelt i grupper på 20 for å opprettholde god avstand mellom deltagerne. Hver gruppe hadde en representant fra kommunen som guide. Gruppene ble vist rundt på området med utdelte kart over planene. På kartene var de ulike utbyggingsplanene inntegnet, samt 100-meterssonen. Deltagere fra Naturvernforbundet brukte et langt målebånd for å vise deltagerne hvor langt opp 100 meter er fra sjøkanten, en indikasjon på hvor det kan bygges og ikke. Vi spaserte rundt i området et par timer og de fremmøtte fikk med selvsyn se hvordan det pr. dags dato ser ut i området. Befaringen var greit organisert, men det kunne kanskje vært gitt noe mer informasjon fra kommunen til de fremmøtte.

10.9. befarte Ragnar området med Jørn Erik Bjørndalen fra Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA). De gikk over Gullaughalvøya til Gilhusodden via fugletårnet. Bjørndalen mente som oss at vi måtte fokusere på 100-metersbeltet som en buffersonne mot våtmarksreservatet. Bjørndalen ledet et seminar / workshop 25.1. om *Handlingsplan for Oslofjorden – er den tilstrekkelig for å ivareta biologisk mangfold og det myke friluftsliv?* Ragnar deltok

15.9. hadde vi arbeidsmøte hos Terje i anledning Gullaug. Tema var innspill til planarbeidet. (Se 26.9..)

23.9. Snart 70 år med byggeforbud, men stadig utsatt for nedbygging!

I regi av Norsk Friluftsliv, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Friluftsrådenes Landsforbund og Oslofjordens Friluftsråde ble det holdt et webinar om strandsonen.

I åpningsinnlegget presiserte statsråd Nicolai Astrup (H) i Kommunal- og moderniseringsdepartementet at byggeforbudet i 100-meterssonen skal skjerpes inn i sone 1 – Oslofjorden, Drammensfjorden m/ ytre Lier inkludert.

26.9. sendte vi innspill til kommunens innspillportal på nett. Dette som viktig del av medvirkningsprosessen. Lier kommune ønsket spesielt innspill til hvordan folk mener det tredje alternativet bør utformes:

”Natur- og landbruksområde med moderat utbygging”

Som tidligere nevnt har styret jobbet for dette alternativet siden 2015/16.

7.10. møtte vi miljøvernavdelingen hos Fylkesmannen. Vi hadde selv tatt initiativ til møtet og satt opp en agenda, bla. historie, utbyggers planer og våre innspill, bla. argumentsamling for bevaring av 100-metersbeltet og det tredje alternativet til ny arealbruk: Natur- og landbruksområde med moderat utbygging. Osv. inkl. Fylkesmannens rolle.

Poenget var å orientere Fylkesmannen på et tidlig tidspunkt og å få deres tanker og synspunkter. Terje, Ragnar og Erik deltok fra oss, og fra NOF møtte Jens Erik Nygård. Det var Jens Erik som la grunnlaget for prosessen som ledet frem til opprettelsen av Linnestranda naturreservat.

Vi syntes at det var et vellykket møte. Fra Fylkesmannen møtte avdelingsdirektør Gunhild Dalaker Tuseth samt én representant for planavdelingen. Ansvarlig for reservatet måtte melde forfall. Tuseth berømmet oss for vårt engasjement, og uttalte at de setter pris på det. På vei hjem fra møtet ble leder kontaktet pr. telefon av leder for naturforvaltningsseksjonen Ellen Lien. Hun ville bare gi en generell orientering etter møtet vi hadde hatt: Fylkesmannen har ikke mandat til å fremme midlertidig vern på nåværende tidspunkt. Det kan først bli aktuelt hvis verneverdier blir truet i planprosessene. Fylkesmannen må følge disse og derav eventuelt fremme innsigelse.

Diverse

TRANBY NATURSTI – ÅRSRAPPORT

Naturstien er ettersett regelmessig gjennom året, sist 31. desember. Det er plukket søppel i nødvendig utstrekning.

På vårparten var det noen episoder med hærverk, blant annet ble to poster / stativer fjernet. Etter sommeren har det ikke vært uregelmessigheter av betydning.

Noen plakater er skiftet på grunn av vanlig slitasje og hærverk. Alle veiviserpilene er frisket opp med et strøk maling.

Det har vært noe mer rydding av vindfall enn vanlig, etter flere omganger med kraftig vindvær. I det store og hele slapp likevel naturstien greit unna.

Etter snøfallet i romjula med mye brekk og nedbøying, ble det en del arbeid med å gjøre stien godt framkommelig.

Ved inngangen til 2021 framstår stien komplett og i god stand.

Tranby 1. januar 2021 – Irene Vedaa og Tore Wiik

FREMMEDE ARTER

22.1. var vi ønsket til møte med landbrukskontoret om fremmede arter. Fra kommunen møtte landbrukssjef Marit Helene Fjelltun og utmarkskonsulent Håkon Bergø. De ville ha våre synspunkter. Erik møtte for oss. Han hadde med seg Joran Bjerke, som er prosjektleder for bekjempelse av fremmede arter i Bærum kommune. Vi la frem og diskuterte problemstillinger, men aner ikke om det kom noe ut av det møtet.

PLANPROGRAM FOR E134 DAGSLETT – E18 / OFFENTLIG ETTERSYN AV PLANPROGRAM OG VARSEL OM OPPSTART AV PLANLEGGING

8.3. sendte Norsk Ornitologisk Forening (NOF), avd. Buskerud og Naturvernforbundet i Lier høringsuttalelse til Statens vegvesen. Vårt innspill ble følgende:

1. Influensområdet for tiltaket utredningen skal omfatte må presiseres. Området må ta med Linnestranda naturreservat og nærliggende områder hvor det er påvist hekkende rødlistede fuglearter.
2. I utredningen må det beskrives og vurderes avbøtende og / eller kompensierende tiltak der utredningen påviser negative konsekvenser for naturmangfoldet.
3. I framdriftsplanen er det beskrevet at oppstart av konsekvensutredningsarbeidet skal starte i 2019. (Vi antar det menes i 2020.) Hvis ikke kartleggingsarbeidene allerede har begynt ønsker vi herved å gjøre oppmerksom på at det ikke er gunstig med hensyn til kartlegging av

hekking / yngling på våren når fuglene bør utsettes for minst mulig forstyrrelse. Til tross for at det foreligger mye kunnskap om naturmangfoldet i planområdet, så må det brukes supplerende registreringer vår-sommer 2021 for å avdekke eventuelle i bruken av habitater.

AVFALLSANLEGG PÅ LYGÅS – NY RUNDE

Grunneier mfl. hadde fremmet en søknad om prinsippavklaring. Dette skjedde mindre enn et halvt år etter at kommunestyret vedtok ny kommuneplan hvor dette formålet ble avvist av et stort politisk flertall. Kommuneplanen vedtatt i 2019 gjaldt foran reguleringsplan fra 2014; men nå var det altså alvor igjen. Også denne gang bidro vi aktivt til opinionen. Vi avga en vel fundert og godt mottatt forhåndshøring til søknaden. Rådmannen innstilte imidlertid på positivt vedtak. Vi tok til orde for at dette ufullstendige anlegget med uheldig lokasjon – med overveiende sannsynlighet ville utløse fremtidige (dispensasjons)saker. Samlet belastning og ventelig fremtidige påvirkninger måtte legges til grunn for politiske vedtak. Saksfremlegget ble karakterisert som dårlig og historieløst. Blant annet ble våre innvendinger svært lite drøftet. 27. mai anbefalte Utvalg for plan og miljø at det kan startes arbeid med detaljregulering. Det ble vedtatt med 7 stemmer (3H, 2AP, 1V, 1FRP) mot 2 stemmer (1SP, 1MDG). 3H og 1FRP stemte for at det i tillegg skulle tillates mottak av bilvrak fra private.

Saken ble anket inn for kommunestyret:

I møtet 16.6. ble det vedtatt at etablering av et mottak er i strid med vedtatt bygge- og deleforbud og ny kommuneplan vedtatt i 2019. Mottaket ble derfor ikke tillatt. Dette ble vedtatt med 30 stemmer (11AP, 9H, 3MDG, 1KRF, 4SP, 2SV) mot 11 stemmer (6H, 4FRP, 1V).

PS: 11.1.2021 opphevet Miljødirektoratet Fylkesmannen i Buskerud (nå Fylkesmannen i Oslo og Viken) sitt vedtak om utslippstillatelse av 8. desember 2017. Direktoratets vedtak er endelig og kan ikke påklages, jfr. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Etter tre år har vi altså gått medseirende ut av denne saken. Det viser på nytt at engasjement nytter.

VESENTLIG TERRENGINNGREP OG ANLEGGELSE AV BEREDSKAPSVEI

Det ble sendt ut nabovarsler for gnr/bnr 129/18, som er Kværnerntomta AS på Tranby:

1: for beredskapsvei

2: for skiløype

Vi ble forelagt nevnte varsler av naboer til tomta.

Til behandling av de to søknadene om dispensasjon fra LNF-formålet minnet vi om følgende, som skulle tas med videre i administrasjonens saksbehandling:

*Tiltaket kan komme i konflikt med utvalgt naturtype, skjøtselsplan for Haugerudmyra og Naturmangfoldloven § 10 mfl.: Et nytt tiltak eller inngrep skal vurderes på bakgrunn av **allerede foretatte inngrep**. Selv om tilleggsbelastningen av det nye inngrepet er liten, kan det likevel være at det bør nektes fordi man nærmer seg en **kritisk grense** for miljøbelastningen. Det er betimelig å hevde at grensen for miljøbelastningen i området allerede er nådd.*

I Utvalg for plan og miljø 23.9. ble dispensasjonssøknadene vedtatt innvilget med 5 stemmer (3H, 1SP, 1FRP) mot 4 stemmer (1MDG, 2V, 1AP).

Det knappe flertallsvedtaket var i strid med Fylkesmannens anbefalinger.

Vi vurderte å klage på vedtaket, men få dager etter var arbeidene i gang.

ANMODNING OM UTTALELSE - SØKNAD OM TILLATELSE ETTER FORURENSNINGSLOVEN TIL OPPRYDDING I GILHUSBUKTA

Gilhusbukta Sjøgrunn as hadde søkt Miljødirektoratet om tillatelse til opprydding i sjø og på land nordøst i bukta. I kunngjøringsbrev av 3.7. ba direktoratet om uttalelse til søknaden, som gjaldt tidligere småbåthavn, kaifront og deler av to eiendommer. Områdene var forurenset både i grunnen

på land og i sedimentene på sjøbunnen. Dessverre gikk brevet oss hus forbi, så vi fikk evt. ikke svart på anmodningen.

HØRING AV SØKNAD OM TILLATELSE TIL UTSLIPP I ANLEGGSFASE FOR ARBEIDER PÅ VEFSRUD VED HOLSFJORDEN – NY VANNFORSYNING OSLO

Vi sendte en uttalelse 1.4..

Vi var kjent med at konsekvensutredninger og detaljreguleringsplaner var behandlet og vedtatt i berørte kommuner. I uttalelsen la vi vekt på at masser til Vefsrud bør disponeres lokalt jfr. bla. støyprognosene. Vi begrunnet dette med at den samlede trafikkbelastningen på fv. 285 allerede er (for) stor. I tillegg til "normal" trafikk, forflyttes det masser til og fra østre Enger i Sylling. I tillegg skal Guttebakksvingen på Sørsmål fylles ut med anslagsvis 30.000 lastebillass. I tillegg til dette har vi et trafikkbilde på fv. 284-285 som er blitt svært belastende på lokalbefolkningen.

Vi var nettopp gjort kjent med at det skal planlegges for levering av masser til oppfylling på Toverud, i tråd med kommunes ønsker.

Vi gjorde oppmerksom på at det ikke nødvendigvis er samsvar mellom antatt / beregnet støy og opplevd støy. Opplevelsen varierer med værslaget. Dette vet vi fra f.eks. anleggsaktiviteter ved østre Enger og Toverud. Beboere i landskapsrommet kan være plaget av dette. Vi lag derfor vekt på at støydempende tiltak blir viktig for lokalbefolkningen ved Holsfjorden.

FORUM FINNEMARKA

ble etablert i 2016. Det er ment å være *en samarbeidsarena for helhetlig bærekraftig forvaltning av marka basert på alle legitime interesser*. Naturvernforbundet er derfor representert.

6.10. holdt leder et 10 minutters forberedt innlegg for forumet i Glitrevannverkets lokaler i Kobbervikdalen. Fysisk til stede var representanter for dem som holdt innlegg:

DNT Drammen og omegn, Buskerud Orienteringskrets, Viken Fylkeskommune, FNF Buskerud og Naturvernforbundet i Lier. Resten av deltagerne fulgte møtet på høytaler via Teams.

Bakgrunnen var at vi i forumet har registrert et ensidig fokus på tilrettelegging for menneskelig aktivitet. Ingen bortsett fra oss har tatt til orde for naturens egenverdi. Vi føler faktisk at vi snakker til en vegg. Vi har tatt til orde mot den stadig økende tilretteleggingen og vi har spurt oss selv om vi spiller noen rolle i forumet. Erik tok til orde for at dyrelivet – dvs. hensynet til viltbiotopers sårbarhet – må danne grunnlag for hva mer som kan tillates av tilrettelegging samt hvor det kan aksepteres. Finnemarka er å regne som en bymark der dyrelivet er utsatt for (økt) press på flere måter.

VEDR. ORGANISERT HUNDEKJØRING I FINNEMARKA

Lier kommune hadde mottatt en søknad fra Finnemarka Trekkhundklubb om motorferdsel i utmark (oppkjøring av løype). Søknaden skulle til politisk behandling 27. oktober. Dette var ingen formell høring, men saksbehandler ønsket en gjennomgang med oss for å få innspill.

Klubben hadde planer om å etablere en seks mil lang vinterløype rundt Finnemarka naturreservat.

Dette i tillegg til all annen tilrettelegging for menneskelig aktivitet. I forbindelse med forhåndsbehandling av saken ble vi invitert til å komme med våre synspunkter. I møtet med saksbehandler Sverre Arneberg Fredriksen (kulturkontoret) møtte våre ressurspersoner Morten Lillebergen og Nils Inge Svere (tidl. grunneier) sammen med leder. Vi ble presentert for hvordan trekkhundklubben så for seg løypa anlagt. Den var blitt presentert på flotte kartutsnitt.

Vi så snart at den planlagte traseen var i konflikt med viktige vinterbeiteområder for storvilt og storfuglbiotoper.

23. oktober – dagen etter møtet – fikk vi beskjed av Fredriksen om at trekkhundklubben hadde trukket sin søknad om motorferdsel i utmark (for opparbeidelse og vedlikehold av løypa). Vi har tatt

til orde for at det må gå an å bruke de muligheter som allerede finnes – dvs. skogsbilveiene – og forventer at søknaden er skrinlagt for godt.

ELGFORVALTNING I FINNEMARKA

I løpet av de siste 10 år har vi vært vitne til en bestandsutvikling i Finnemarka som vi mener er bekymringsfull. Statskog SF leier ut sine jaktfelt (5) for minimum fire jegere pr. felt: Nykjua, Rustan, "Verneområdet", Saga-Vikeråsen og Gampåsen-Kampen. Kontraktene gjelder for fire år. Deretter er det åpnet for jakt med dagskort til 23.12..

Fra 2018 innførte Miljødirektoratet nye generelle jakttider for elg, fra 5.-31.10. til 25.9.-23.12.. De ble ikke sendt til interessenter på høring fra kommunen.

Vi ba kommunen om innsyn i tildelings- og fellingsstatistikk for perioden 2010-2019, dvs. for *Finnemarka øst storvald* (Statskog SF mfl.), *Vestre Sylling og Øverskogen viltstellområde (VSØV)* og *Vestre Lier grunneierlag (VLG)*. Dokumentene fikk vi tilsendt 23. oktober. Vi trenger dokumentene m/ statistikk som grunnlag for vårt arbeid med å få til en endring av forvaltningspraksis til å bli viltfaglig forsvarlig. Det motsatte understøttes av private rettighetshavere og repr. for friluftslivet for øvrig. Lier kommune er forvaltningsmyndighet.

I inneværende periode (2018-2022) er det blitt tildelt en samlet kvote på 66 dyr pr. år for nevnte vald.

I forrige periode (2013-2017) ble det planlagt for å ta ut 70-75 dyr pr. år.

I gjennomsnitt ble det tatt ut 54 dyr pr. år ...

I perioden 2010-2019 er antall felte dyr – uavhengig av kjønn og alder – redusert fra totalt 62 til totalt 30 pr. jakt sesong, fordelt slik:

- fra 8 til 3 (VLG)
- fra 11 til 4 (VSØV)
- fra 43 til 23 (Finnemarka øst)

Cathrine Rask Jensen er ansatt som ny utmarkskonsulent etter Håkon Bergø.

I *Bestandsplan for elg Finnemarka 2018-2022* – vedtatt 29.5.2018 av Fagutvalg for landbruk, vilt og innlandsfisk – heter det blant annet:

... Planområdet bes løpende vurdere hvorvidt uttaket det legges opp til senker elgstammen i utilsiktet grad, og eventuelt justere uttaket mht. antall undervegs i planperioden.

I bakgrunnen for naturmangfoldloven heter det at det trolig må kreves større aktsomhet jo mer omfattende økonomisk virksomhet som tiltakshaver driver. Myndighetene skal legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaring gjennom bruk og samspill med naturen. Ikke minst er det her vi har skjønnet at forvaltningen svikter: Erfaringer fra f.eks. jegere – samt statistikk om jakt – kan være viktig dokumentasjon for vurderingene om å tillate høsting og i så fall omfang av kvoter og kjønns- og aldersfordeling. Er bestanden liten og bestandsutviklingen usikker, må føre var-prinsippet gjøre at det ikke kan åpnes for høsting.

Vårt utgangspunkt er at bestanden virker liten og at bestandsutviklingen virker usikker. Det ligger derfor i vårt formål å fremme denne saken:

Naturvernforbundet vil arbeide for å sikre livsmiljøet slik at menneskelig virksomhet ikke overskrider tålegrenser i naturen ...

Lier, 27.1.2021

Styret

Erik Jacobsen, leder

Ragnar Hoen

Odd Grimm Torstensen

Terje Leigland

Per Kristian Solevåg